

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

10. SINIF

SINAVLARA HAZIRLIK KİTAPÇIĞI

- Kısa özetler
- Çıkış sorular

ALLAH İNSAN İLİŞKİSİ

1. Allah İnancı ve İnsan

İnsan, her zaman ve her yerde yüce ve kudretli bir varlığa sığınma, ona güvenme ve ondan yardım dileme ihtiyacı hissetmiştir. İnanç esasları içerisinde de en başta Allah'a (c.c.) iman gelir. Allah'a (c.c.) inanmak, onun her şeyi gözettiğinin ve bildiğinin, bir gün yaptıklarımızın hesabını vereceğimizin bilincinde olmak demektir.

Allah İnancının İnsan Hayatına Katkıları:

- Allah'a iman eden insanın kalbi ve ruhu huzurlu ve doygundur.
- İman eden kişi, Allah'ın emir ve yasaklarına uymaya çalışır. Böylece sorumluluk duygusu güçlenir.
- Allah'a inanan insan varlığı, evrendeki konumu ve varoluşla ilgili temel sorulara cevaplar bulur.
- İnançlı kişi dünya hayatının bir imtihan yeri olduğu bilinci ile karşılaştığı güçlükler karşısında ümidini yitirmez.
- Allah (c.c.) inancı, ahlaki değerlere kaynaklık eder ve insanı erdemli kılar.
- Allah'a inanan insan, diğer varlıklara bir emanet olarak bakar ve onlara zarar vermekten kaçınır.

2. Allah'ın Varlığı ve Birliği

Hiçbir şey tesadüfen olamaz. Evreni de yaratan bir güç vardır. O da Yüce Allah'tır. Kur'an-ı Kerim akıl ve gözlemlerle Allah'ın (c.c.) varlığını ve birliğini bulmada insana yardımcı olur. İnsan; aklıyla hiçbir şeyin kendiliğinden meydana gelemeyeceğini, her şeyin bir yapıcısının var olduğunu bulabilir.

Evrende hiçbir şey başıboş, anlamsız ve amaçsız değildir. Her varlık, tesadüflerle açıklanmayacak ince bir düzen içerisinde hareket etmektedir. Bu da ince ayarlanmış bu düzenin bir tasarımcısının olduğunu gösterir. Evrendeki büyük uyum ve düzen, insan aklına birliği yani tevhide gösterir. Allah, evrendeki her şeyi bir düzen ve ölçü içinde yarattığı gibi sürdürebilmeleri için onları daima koruyup gözetendir. Yani yaratıp bir kenara çekilmiş değildir.

Şirk Allah'a (c.c.), eş ve benzer başka ilahların ortak koşulmasıdır. Bu durum, İslam dininde en büyük günahıdır. Onun için Kur'an'da Allah'ın (c.c.) varlığından çok birliğine vurgu yapılır. Bunun sebebi, insanın yaratıcıyı inkâr etmesinin zorluğuna karşın, ona ortak koşmaya yönelik gösterdiği eğilimdir.

ALLAH'IN VARLIĞININ DELİLLERİ:

- 1) **Sırf Akla Dayanan Deliller:** Ontolojik Delil (Varlık Delili, Ekmel Varlık Delili)
- 2) **Dış Âlemden Çıkarılan Deliller:** Kozmolojik Delil ve Teleolojik Delil (Gaye ve Nizam Delili)
- 3) **İnsanın Manevi ve Ruhi Âleminden Çıkarılan Deliller:** Dini Tecrübe Delili, Ahlak Delili

Ekmel (Mükemmel) Varlık Delili

Allah'ın (c.c.) varlığını insanın zihninde oluşan mükemmel varlık düşüncesinden hareketle ispatlamaya çalışan delile denir. Buna göre; **İnsanın zihninde mükemmel varlık düşüncesi mevcuttur. Bu düşünce insanın kendi ürettiği bir şey değildir. Böyle mükemmel bir varlığın mutlaka olması gerekir.**

İşte bu mükemmel varlık düşüncesi insana, mükemmel olan Allah'tan (c.c.) gelmiştir. Ekmel varlık delilini İslam düşüncesinde ilk kullanan kişi **Farabi'dir**. Batı Felsefesinde sistemli hale getiren ise **Descartes** olmuştur.

Gaye ve Nizam Delili

Evrendeki her şey bir ölçü ve ahenk içindedir. Hücreden insana, atomdan galaksilere kadar mükemmel bir düzen işlemektedir.

Dinî Tecrübe Delili: İnsanın kişisel tecrübesiyle yaşadığı ve sonuçta onu inanmaya götüren manevi deneyimleri esas alan delildir.

Ahlak Delili: Yüce Allah'ın varlığını bir bilgi meselesi olmaktan çok erdemli bir hayatın ön şartı olarak ele alır. Buna göre insanın ahlaki olarak en iyiye ulaşması için bunu sağlayacak bir varlığın olması gerekir.

3. Allah'ın İsim ve Sıfatları

Yüce Allah'ın zatı zaman ve mekân boyutlarının ötesindedir. Hiçbir varlığa benzemez. Duyu organlarıyla kavranamaz. Bu nedenle insan O'nu ancak isim ve sıfatlarıyla tanıyabilir.

Allah'ın Zatî Sıfatları:

Sadece Allah'ta bulunan, O'na has, başka varlıklarda bulunmayan niteliklerdir.

- 1) **Vücut:** Allah vardır, varlığı zorunludur.
- 2) **Kıdem:** Varlığının başlangıcı yoktur, ezelidir.
- 3) **Beka:** Varlığının sonu yoktur, ebedidir.
- 4) **Vahdaniyet:** Allah'ın eşi, benzeri ve ortağı yoktur.
- 5) **Muhalefettin lil havadis:** Yaratılmış hiçbir varlığa benzemez, düşündüğümüz her şeyin ötesindedir.
- 6) **Kıyam bi nefsihi:** Varlığı kendisindendir. Var olmak, için hiçbir şeye muhtaç değildir.

Allah'ın Subutî Sıfatları:

Allah'ta sonsuz ve sınırsız bir şekilde bulunan, diğer varlıklarda ise sınırlı olan sıfatlardır.

- 1) **Hayat:** Diri ve canlı olmaktır, canlılığın kaynağıdır.
- 2) **İlim:** Bilmek demektir. Allah her şeyi bilir.
- 3) **Semi:** İşitmek demektir. Allah, her şeyi işitir.
- 4) **Basar:** Görmek demektir. Allah her şeyi görür;
- 5) **İrade:** Dilemek demektir. Her şey Allah'ın dilemesiyle gerçekleşir.
- 6) **Kudret:** Allah, sonsuz güç ve kuvvet sahibidir.
- 7) **Kelam:** Konuşmak, söz söylemek demektir.
- 8) **Tekvin:** Yaratmak, yoktan var etmek demektir. Allah

tek yaratıcıdır, dilediği bir şeyi yoktan var etmek için sadece "Ol!" demesi yeterlidir.

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (c.c.) **güzel isimlerinin** (Esmâül Hüsnâ) bulunduğu, O'na bu isimlerle dua, niyaz ve ibadette bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

Allah'ın (c.c.) İsimlerinden Bazıları

RAHMAN	Rahmeti sınırsız olan
RAHİM	Merhameti sonsuz olan
HAY	Diri, canlı ve hayat sahibi
MUHÛÎ	Can veren
REZZAK	Çokça rızık veren
ŞÂFÎ	Şifa veren
EHAD	Bir olan
HÂLIK	Yaratan, yoktan var eden
BÂRÎ'	Hiçbir örnek olmaksızın yaratan
MUSAVVİR	Şekil ve özellik veren
VEHHÂB	Karşılıksız olarak bol bol veren

4. Kur'an-ı Kerim'de İnsan ve Özellikleri

Kur'an-ı Kerim'e göre insan;

- Asil ve üstün özelliklere sahip olarak yaratılmıştır.
- İnanan bir varlıktır.
- İrade sahibidir, seçimlerinde özgürdür.
- Bilen ve öğrenen bir varlıktır.
- Sorumluluk sahibidir.
- Varlığının bilincinde olan bir varlıktır.
- Yapıcı ve üreticidir.
- Amaç, idealler ve beklentileri vardır.
- İnsan ahlaki yönü olan bir varlıktır.

Kur'an'da insanın birtakım olumsuz özellikleri de bildirilir. Buna göre insan; sabırsız, aceleci, nankör, maddiyata ve rahatına düşkün, cimri, kibirli, unutkan, bilgisizce tartışan, ümitsizlik ve karamsarlık eğilimi taşıyan bir yaratılışa sahiptir.

5. İnsanın Allah ile İrtibatı

İnsan yaratılışıyla aracısız iletişim kurma becerisine sahiptir. İnsanın Allah ile iletişiminin yolları şunlardır:

- Dua
- İbadet
- Kur'an Okuma
- Tövbe

Dua

Dua kelime olarak çağırma, davet etmek, dilemek, istemek gibi anlamlara gelir. Allah'tan yardım isteme, O'na yönelme, O'nu övgüyle anma, O'nunla iletişim kurma demektir. Dua ibadetin özüdür. Allah kullarının dualarını işitir ve tüm dualara cevap verir. O'nun isimlerinden biri 'de **Mucib**(dualara karşılık veren) dir. Fakat Allah'ın dualara cevap vermesi her zaman bizim istediğimiz yönde olmayabilir. Allah bazen istediğimizden daha hayırlısını verir, bazen de isteğimiz bizim için hayırlı olmadığından hiç vermez.

Duanın özel şartları, yeri ve kuralları yoktur. İnsan istediği her zaman ve mekânda Allah'la iletişim kurabilir. Ancak günah ve haram olan şeyler istenilmemeli, içten ve samimi olmalı, sadece sıkıntılı anlarda değil her zaman dua edilmeli ve kulluk amacıyla yapılmalıdır.

İbadet

İnsanın yaratılış amacı Allah'a kulluk etmek ve ona olan bağlılığını göstermektir. Sözlükte "boyun eğmek, itaat etmek, kulluk etmek, yönelmek, tapmak" anlamına gelir.

Genel Anlamda İbadet: Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için O'nun emir ve yasakları doğrultusunda yapılan her şey ibadet sayılır. Allah rızası için yoksullara yardım etmek, temiz ve sabırlı olmak, insanlara iyilik yapmak, doğayı korumak, adaletli olmak gibi davranışlar buna örnek olarak gösterilebilir.

Özel Anlamda İbadet: Müslüman'ın yaratana duyduğu saygı ve boyun eğmeyi simgeleyen, Allah ve Resulü tarafından tarif edilen, belirli zamanı ve şekli olan namaz, oruç, zekât ve hac gibi işler.

Salih Amel: Kişinin, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla, çevresi ve kendisi için yapmış olduğu faydalı ve yararlı olan her tür söz ve davranış.

İbadetin amacı: İbadet yalnızca Allah'a ve yalnızca Allah rızası için yapılır. Gösteriş, dünyevi bir çıkar, başkaları tarafından beğenilmek gibi amaçlarla yapılan ibadetlerin Allah (c.c.) katında bir değeri yoktur.

Tövbe

Tövbe, kişinin günahlardan vaz geçip pişman olması ve Allah'a (c.c.) yönelmesi demektir. Unutma, ihmal gibi nedenlerden dolayı günaha giren kişi yaratıcısına sığınır. Yaşayacağı ruhi huzursuzluktan kurtulmak için tövbe ile Allah'a teslim olur. Tövbe hem günahların bağışlanmasına hem de tövbe eden kulun Allah (c.c.) katında yükselmesine vesile olur.

Kur'an Okuma

Bir Müslüman, Allah'ın (c.c.) emir, yasak ve öğütlerini birincil kaynaktan öğrenmek için Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumalıdır. Kuran okumak Allah ile iletişim kurmak, O'nunla konuşmak ve Rabbimizin istediği gibi yaşamak için ilk adımdır. Kur'an-ı Kerim'i ibadet amacı ile yüzünden veya ezbere okumaya **Kıraat**; anlayarak ve hayatına geçirmek kastıyla okumaya **Tilavet**; kalpte hissederek sindire sindire okumaya da **Tertil** denir. İnsan, çevresini gözlemleyip Rabbinin verdiği nimetleri düşünerek (**Tefekkür**) ve O'nu sıklıkla anarak (**Zikir**) da Allah (c.c.) ile iletişimde bulunabilir.

Mehmet ERDEM

<https://www.mehmeterdem.biz/>

ALLAH İNSAN İLİŞKİSİ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ-1

1. İman, kalpte gerçekleşen ve özünde soyut olan bir olgudur; onu görür hâle getiren ibadetlerdir. Bununla birlikte ibadetin; sadece namaz, oruç ve hac gibi temel dinî vazifelere indirgenmesi doğru değildir. Bir Müslümanın Allah'ın rızasını gözeterek yaptığı her türlü eylem, ibadet kapsamına girer. Bu husus, Kur'an-ı Kerim'de "salih amel" kavramıyla ifade edilmiş ve pek çok ayette iman ile ilişkilendirilmiştir. Beyyine suresinde yer alan şu ayet bunun en güzel örneklerinden biridir: "İman edip, salih ameller işleyenler var ya; işte onlar yaratılmışların en hayırlısıdır." (98: 7)

Bu parçadan hareketle salih amelle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dindarlığın en ideal şeklidir.
- B) Gayesi Allah'ın hoşnutluğunu elde etmektir.
- C) Ahlaki olgunluğu hedeflemektedir.
- D) İncanın varlığının ölçütüdür.
- E) Geniş bir içeriğe sahiptir.

2015 YGS

- 2.
- "İnsana bir zarar geldiği zaman, yan yatarak, oturarak veya ayakta durarak bize dua eder; fakat biz ondan sıkıntısını kaldırıncaya, sanki kendisine dokunan bir sıkıntıdan ötürü bize dua etmemiş gibi geçip gider." (Yunus, 10: 12)
 - "İnsan var ya, Rabbi kendisini imtihan edip de ikramda bulunduğu ve bol nimet verdiğinde 'Rabbim bana ikram etti.' der. Ama onu imtihan edip rızasını daralttığı anda ise 'Rabbim beni önemsemedi.' der." (Fecr, 89: 15-16)
 - "İnsana bir zarar dokunduğu zaman bize yalvarır. Sonra, kendisine tarafımızdan bir nimet verdiğimiz vakit, 'Bu bana ancak bilgimden dolayı verilmiştir.' der." (Zümer, 39: 49)

Bu ayetlerde insanla ilgili eleştirilen ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İkiyüzlü davranmak
- B) İyiliği başa kakmak
- C) Nankörlük etmek
- D) Büyüklük taslamak
- E) Bencilik yapmak

2015 YGS

3. İslam'da kulluk, sadece bir takım ibadet ve dualardan ibaret değildir. Yüce Allah'a ve O'nun rızasına ulaşmak nihai amaç olarak belirlenmiş ve Müslümanın, tüm hayatını bu bilinçle kulluğa dönüştürmesi beklenmiştir. Bundan dolayı bir Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yaptığı her türlü güzel ve yararlı iş, bir tür ibadet kabul edilmiştir. Her şeyin temelinde Allah rızasını gözetken bu anlayış bir ayette şu şekilde ifade edilmiştir: "De ki: Şüphesiz benim namazım da, diğer ibadetlerim de, yaşamam da, ölümüm de âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (Enam, 162)

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Allah'ın hoşnutluğunu kazanma çabası, kulluğun özünü oluşturur.
- B) İslam'ın ortaya koyduğu dindarlıkta, birey topluma tabidir.
- C) İslam, dindarlığı hayatın bütününe yaymaya çalışır.
- D) Allah ibadetleri niyetlere göre değerlendirir.
- E) Kulluk Müslümanın tüm yaşamına yansımalıdır.

2014 LYS

4. İyilik yapmanın yanı sıra kötülük yapma temayülüne de sahip olan insan, işlediği bir günah veya yaptığı bir hatadan duyduğu pişmanlığı Allah'a arz eder. Bu arz ediş bağışlanma talebidir ve buna tövbe denir. Mümin, Hz. Muhammed'in bir sözünde belirttiği gibi, işlediği küçük bir günahı bile tepesinde dikilip üzerine düşeceğinden korktuğu bir dağ gibi görür. Bu yüzden vakit kaybetmeden, duyduğu pişmanlığı Allah'a arz edip kulluğunun bilincinde olduğunu, sözüne sadık kalacağını ifade ederek bağışlanma talebinde bulunur.

Bu parçadan hareketle tövbe ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Ümitsizliğin yansımasıdır.
- B) Allah'la yapılan ahdin tazelenmesidir.
- C) Nefsi arındırma çabasıdır.
- D) Yanlışını düzeltme iradesidir.
- E) Affedilme arzusudur.

2018 AYT

5. "Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilahlar bulunsaydı yer ve gök, (bunların düzeni) kesinlikle bozulup gitmişti. Demek ki arşın Rabb'i olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan uzaktır." (Enbiya, 21:22)

Bu ayette vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah'ın, yaratılmış hiçbir varlığa benzemediği
- B) Âlemden birden fazla tanrı olmasının imkânsızlığı
- C) Kâinattaki düzenin kıyamete kadar süreceği
- D) Allah'ın sadece olumlu sıfatlarla nitelenebileceği
- E) Allah ile kul arasında araçların olamayacağı

2020 AYT

6. "... O gaybî da, görünen âlemi de bilendir. O, Rahman'dır, Rahîm'dir. O, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, kutsal (her türlü eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip islah eden ve dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır. O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. Güzel isimler O'nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O'nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Haşr, 22-24)

Bu ayetlerde Allah'ın sıfatlarından hangisine değinilmemiştir?

- A) Kudret
- B) İlim
- C) Tekvin
- D) Beka
- E) Vahdaniyet

2019 TYT

7. Kâinatta tesadüfle açıklanması mümkün olmayan bir uyum vardır. Her şey mükemmel bir düzen içerisinde gerçekleşir. Bu uyum ve düzen ilahi bir iradeye işaret eder. Mevlâna bu durumu şu şekilde dile getirir: "Eli görmeyen kişi, yazıyı kalem yazdı sanır."

Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Ahiret hayatı
- B) İnsanın alın yazısı
- C) Peygamberliğin gerekliliği
- D) Allah'ın varlığı
- E) İbadetin gerekliliği

2014YGS

8.

“Onlar Allah’ı bırakıp kendilerine ne zarar ne fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve ‘Bunlar, Allah katında bizim şefaathilerimizdir.’ diyorlar. De ki: ‘Siz Allah’a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Haşa! O, onların ortak koştuklarından uzak ve yücedir.’” (Yunus suresi, 18)

Bu ayette eleştiri konusu yapılan inanma biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevhit
- B) Ateizm
- C) Şirk
- D) Satanizm
- E) Agnostisizm

9.

İnsanı diğer canlılardan ayıran, ona sorumluluk yüklenmesine vesile olan düşünme ve anlama yetisine akıl denmektedir. Nitekim Kur’an-ı Kerim’e göre de insanı insan yapan, onun her türlü davranışına anlam kazandıran ve ilahi emirler karşısında yükümlülük altına girmesini sağlayan, akıldır. Bu bağlamda Bakara Suresi’nin 242. ayetinde “Allah, ayetlerini akledesiniz diye açıklamaktadır.” biçiminde bir uyarı ve yönlendirme yer almaktadır.

Bu parçada verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) Allah, akıl niteliğine sahip olması nedeniyle insanı muhatap almıştır.
- B) Kur’an, akla vurgu yaparak insanı düşünmeye teşvik etmiştir.
- C) Dinî hakikatleri anlamada ve bunları hayata yansıtmada insanın dayanağı akıldır
- D) Vahiy gelmesi de insan, akıyla Yaratıcı’nın varlığını ve birliğini kavrayabilir.
- E) Allah’a inanmak ve bir dine tabi olmak akıl yoluyla mümkündür.

2017 YGS

10.

“...O’nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakıyla işitendir,

I
II
hakıyla görendir.” (Şûrâ, 42:11)
III

Bu ayetteki altı çizili ifadeler sırasıyla Allah’ın sıfatlarından hangilerine işaret eder?

	I	II	III
A)	Muhalefetün lil havadis	semi	ilim
B)	Kıyam binefsihi	ilim	basar
C)	Muhalefetün lil havadis	ilim	basar
D)	Kıyam binefsihi	basar	ilim
E)	Muhalefetün lil havadis	semi	basar

2017 LYS

11.

İslam inancına göre ilk insan, aynı zamanda ilk peygamberdir. Hz. Âdem’den itibaren bütün peygamberler insanları tevhit dininin esaslarına çağırmışlardır. Ancak insanlar çeşitli sebeplerle hak dinden uzaklaştıklarında Yüce Allah, peygamberler göndermek suretiyle tevhit mesajını yenilemiştir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

- A) Vahiy kaynaklı dinler ortak bir kaynağa dayanır.
- B) Peygamberler ortak bir mesajın öğreticisidir.
- C) İnsanlığın ilk dini, tek tanrı inancına dayanır.
- D) Çok tanrılı dinler sonradan ortaya çıkan sapmalardır.
- E) Dinler ibadet konusunda farklı yaklaşımlara sahiptir.

2014 LYS

12.

“Gecenin karanlığı onu kaplayınca bir yıldız gördü, ‘Rabbim budur!’ dedi. Yıldız batınca ‘Batanları sevmem.’ dedi. Ayı doğarken görünce, ‘Rabbim budur!’ dedi. O da batınca, ‘Rabbim bana doğru yolu göstermezse elbette yoldan sapan topluluklardan olurum.’ dedi. Güneşi doğarken görünce de ‘Rabbim budur! Zira bu daha büyük.’ dedi. O da batınca...” (En’âm suresi, 76-78)
Hız. İbrahim ile ilgili bu ayetlerden “insan”a yönelik aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) İrade sahibidir.
- B) Sorumluluk sahibidir.
- C) Düşünen bir varlıktır.
- D) İnanmaya ihtiyacı olan bir varlıktır.
- E) Hakikat arayışında ilahi yardıma muhtaçtır.

2013 YGS

13.

Yüce Allah’ın varlığına inanmak O’na dair birtakım kabulleri de beraberinde getirir. Bu kabullerin neleri ihtiva etmesi gerektiği ise sadece Allah’ın Cebrail aracılığıyla peygamberlerine ilettiği vahiy sayesinde bilinebilir. Bu nedenle meleklerle, peygamberlere ve kitaplara iman konusunun Allah’a imandan bağımsız düşünülmemesi gerekir. Nitekim Allah’ın varlığını kabul etmelerine rağmen O’nun elçisini ve getirdiği Kitab’ı inkâr eden Mekkelilerin tutumları Kur’an-ı Kerim’de şiddetle eleştirilmiştir.

Bu parçada vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İman bir kabuller bütünüdür.
- B) İnançlar arasında derecelendirme söz konusudur.
- C) İnanılacak esaslarda değişiklik yoktur.
- D) Herkesin imanı eşittir.
- E) Allah’ı inkâr etmek en büyük günahıdır.

2016 LYS

14.

İbadetler, sadece biçimsel hareketlerden ibaret olmayıp derin manevi anlamlar da taşımakta ve her biri değişik biçim ve boyutlarda Yüce Allah ile bir bağ kurmaya vesile olmaktadır. Günün belirli beş vaktinde kılınması gerekli olan namaz, bunun en dikkat çeken örneklerinden birini oluşturmaktadır. Öyle ki bir kimsenin, namaz kılarken Yüce Allah’ın huzurunda olduğu bilinciyle hareket etmesi ve tam bir teslimiyetle O’na yönelmesi gerekmektedir.

Namazla ilgili bu hususu en iyi ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Takva
- B) Sıdk
- C) Feraset
- D) Huşu
- E) Tevekkül

2018 MSÜ

15.

- “Başınıza gelen herhangi bir musibet kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir...” (Şûra, 42: 30)
- “İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu...” (Rum, 30: 41)

Bu ayetlerden hareketle insanla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) Evrendeki dengeye riayet etmesi gerektiğine
- B) Sorumluluk sahibi olduğuna
- C) İlahi yazgı doğrultusunda hareket ettiğine
- D) Cüzi iradesiyle seçimler yaptığına
- E) Tercihlerinin sonuçlarına katlanması gerektiğine

2017 TYT ÖRNEK SORU

1.

Yüce Allah'la ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Örneksiz yaratandır.
- B) Her türlü rızık verendir.
- C) Her an görüp gözetmektedir.
- D) Varlıkları kendi haline bırakmıştır.
- E) Yarattığı her şeyde bir ölçü ve uyum vardır.

2.

- “Ancak sana kulluk eder ve ancak senden yardım dileriz.” (Fatiha suresi, 5. ayet)
 - “Amellerinizi sırf Allah rızası için yapınız. Çünkü Allah sadece kendisi için yapılan ibadeti kabul eder.” (Hadis)
- Bu ayet ve hadiste ibadetlerle ilgili vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Abdestli olarak yerine getirilmesi
- B) Her durumda yerine getirilmesi
- C) Karşılığının hemen beklenmesi
- D) Allah rızası için yapılması
- E) Gösteriştan uzak olması

3.

Dua ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sessizce ve içtenlikle dua edilmelidir.
- B) Hayır duada bulunmak ilke edinilmelidir.
- C) Duanın hemen kabul olacağı bilinmelidir.
- D) Kişi yalnızca kendisi için değil tüm insanlık için dua etmelidir.
- E) Dua halinde Allah ile doğrudan iletişim kurulduğunun bilincinde olunmalıdır.

4.

Tövbe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Günahı hafife almaktır.
- B) Yapılan hatayı onarmaktır.
- C) Günah işlediğine pişman olmaktır.
- D) Günahtan dolayı Allah'tan af dilemektir.
- E) Aynı hataya düşmemeye karar vermektir.

5.

- “Allah'ın göklerde ve yerdeki (nice varlık ve imkânları) sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmediniz mi?” (Lokman, 20)
- “Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Onları (çeşitli nakil vasıtaları ile) karada ve denizde taşıdık. Kendilerine güzel güzel rızıklar verdik. Yine onları, yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.” (İsra, 70)

Bu ayetlerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Varlıklar içerisinde insanın özel bir yeri olduğu
- B) Verilenlere karşı insanın şükretmesi gerektiği
- C) İnsanın Allah'a ibadet etmek amacıyla yaratıldığı
- D) İnsanın doğadaki imkânları dilediği gibi kullanabileceği
- E) Davranışlarından dolayı insanın hesaba çekileceği

TYT 2021

6.

- Allah bütün bir âlemi koruyup gözetir.
- Allah insana herkesten ve her şeyden çok daha yakındır.
- Allah görünen ve görünmeyen bütün varlık âlemini her yönüyle bilir.
- Allah, gözetimi altında olduğunu ve sorumlu tutulacağını insana hatırlatır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu yargılara doğrudan ulaştırmaz?

- A) “Allah, gökleri ve yeri hikmetle yarattı...” (Nahl, 3)
- B) “Allah göklerin ve yerin gaybını bilir...” (Fatır, 38. ayet)
- C) “İnsan kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?” (Kıyame suresi, 36. ayet)
- D) “... Biz ona (insana) şah damarından daha yakınız.” (Kaf suresi, 16. ayet)
- E) “...Gökleri ve yeri koruyup gözetmek kendisine zor gelmez...” (Bakara suresi, 255. ayet)

7.

İbadet, insanın Allah'a bağlılığının bir göstergesidir. İbadetin, gösteriştan uzak bir biçimde, yalnız Allah'ın emrini yerine getirmek ve O'nun rızasını kazanmak için yapılması gerekir. Böylece ibadet; insanın Allah'a olan inancını pekiştirir, O'na olan sevgisini artırır, ahlakın olgunlaşmasına ve kötü huyların terk edilmesine yardımcı olur. İnsanın çeşitli sıkıntılarla karşılaşp ümitsizliğe düştüğü durumlarda kişiye tahammül gücü kazandırır. Ayrıca ibadet eden kişi, ahirette hesaba çekileceğini bildiği için davranışlarını buna göre düzenler.

Bu parçaya göre ibadetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsanda fitri bir şekilde bulunur.
- B) Samimi olarak yerine getirilmesi gerekir.
- C) İnsana manevi yönden katkı sağlar.
- D) İnsanın sabır ve direnç kapasitesini artırır.
- E) İnsanda sorumluluk bilincinin oluşumuna yardımcı olur.

TYT 2021

8.

Dua, insanın Rabbi ile olan irtibatı anlamına gelmektedir. Allah Kur'an-ı Kerim'de “... Bana dua edin kabul edeyim ...” (Mümin, 40:60) buyurmak suretiyle bu irtibatın sürekli olarak canlı tutulmasını istemekte ve sadece kendisine dua edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Adabına riayet edilerek ve gönülden yapılan dualar karşılıksız kalmayacaktır. Duanın sonucunu beklerken acele etmemek, sadece zor zamanlarda değil bir nimete ulaşıldığında da dua etmek ve yapılan duaların hayırlı işlere yönelik olmasına da dikkat etmek gerekmektedir.

Bu parçada dua adabına dair aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) İhlas ve samimiyet ile dua etmeye
- B) Sabırla duaya devam etmeye
- C) İyi ve güzel şeyleri talep etmeye
- D) Belirli durumlarda dua etmeye
- E) Yalnızca Allah'tan istemeye

TYT 2021

9.

“Kim haksız davranışından sonra tövbe eder ve durumunu düzeltirse şüphesiz Allah onun tövbesini kabul eder. Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir.” (Maide suresi, 39)

Bu ayete göre Allah’ın günahları bağışlaması aşağıdaki şartlardan hangisine bağlanmıştır?

- A) Çok fazla ibadet edilmesine
- B) İnsanlara yardımcı olunmasına
- C) İşlenen günahın itiraf edilmesine
- D) Bir daha günah işlenmemesine
- E) Af dileyip davranışların düzeltilmesine

10.

I. Dua insanın Allah katındaki değerini artırır.
II. İnsanlar isteklerini Allah’a dua yoluyla iletir.
III. Yalnızca zor bir durumda kalındığında dua edilmelidir.
IV. Yapılan dua kısa sürede gerçekleşmezse dua edilmemelidir.

Yukarıdaki dua ile ilgili numaralanmış cümlelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11.

Cressy Morrison Tanrı’nın varlığını ispat ile ilgili, “Yeryüzünde yaşam, şüphesiz ki birçok temel koşula bağlıdır. Bu koşulların herhangi bir yerde, herhangi bir zaman süreci içinde ve sadece rastlantı sonucu olarak birbirine önemli bağlarla bağlı bulunmaları, matematiksel olarak imkânsızdır. Öyleyse doğada, gerçek yönetici bir kuvvet vardır. Bunu da doğru olarak kabul edersek; evrende belirli bir hedef ve amacın varlığına tanık oluruz.” demiştir.

Bu parçada aşağıdaki delillerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Ekmel varlık delili
- B) Dini tecrübe delili
- C) Kozmolojik delil
- D) Ontolojik delil
- E) Ahlak delili

12.

Allah geçmiş, şimdiki zamanı ve geleceği açık ve gizli olan her şeyi bilir. İnsanın bilgisi bazı araçlara ve belli şartlara bağlı iken, Allah’ın bir şeyi bilmesi hiçbir şeye ihtiyaç duymadan gerçekleşir. Âlemdeki ahenk ve düzen O’nun sonsuz bilgisinin göstergesidir. Cehalet ise Allah için söz konusu değildir.

Bu parçada bahsedilen Allah’ın sıfatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayat
- B) İlim
- C) Semi
- D) Basar
- E) Tekvin

13.

Tanrı’nın varlığını kabul etmekle birlikte dinleri reddeden felsefi ekole deizm adı verilmektedir. Bu düşünce Orta Çağ Hristiyanlığında kilisenin insanlar üzerindeki baskıcı tutumu sonucu oluşan sorunların ve Batı medeniyetine has tarihî şartların etkisiyle yaygınlaşmıştır. Tanrı inancının insan ve toplum yaşamına etkisini reddeden deizmin aksine İslam dini öğütleriyle Allah, âlem ve insan münasebetlerinin koparılmasını tavsiye etmiştir.

Bu metne göre deizm hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yanlış din anlayışlarına bir tepki olarak kendini göstermiştir.
- B) Peygamberlik müessesesi reddedilmektedir.
- C) Müslüman coğrafyada geniş etkileri olmuştur.
- D) İslam’ın temel prensipleriyle çelişmektedir.
- E) Pasif bir tanrı anlayışını savunmaktadır.

14.

- Allah her şeyi yaratan ve yaşamasını sağlayandır.
- Her canlı ancak Allah’ın yarattığı nimetle yaşamını sürdürmektedir.
- Evrende meydana gelen her şey Allah’ın bilgisi dâhilinde olmaktadır.
- Allah’ın bir şeyi var etmesi için belli bir zamana ve hazırlığa ihtiyacı yoktur.

Verilen bilgilerle aşağıdaki ayetler anlam bakımından eşleştirildiğinde hangi ayet dışarda kalır?

- A) “Yeryüzündeki her canlının rızkı yalnızca Allah’ın üzerindedir...” (Hud suresi, 6. ayet)
- B) “O (Allah), kalemle yazmayı öğretendir, insana bilmediğini öğretendir.” (Alak suresi, 4 ve 5. ayetler)
- C) “O, yaşatan ve öldürendir; gecenin ve gündüzün değişmesi onun eseridir.” (Mü’minun suresi, 80. ayet)
- D) “Bir şeyin olmasını dilediğinde, onun işi “Ol!” demekten ibarettir; o da olurur.” (Yasin suresi, 82. ayet)
- E) “...O, (Allah) karada ve denizde ne varsa bilir; O’nun ilmi dışında bir yaprak bile düşmez...” (En’am suresi, 59)

15.

İnsan zihni “mükemmel varlık” düşüncesi taşır. Bu düşünce insanın kendi ürettiği bir şey değildir ve olamaz. İnsan zihninin bu düşüncüyü taşıması diğer düşüncelerine benzemez. Böyle mükemmel bir varlığın, insanın zihninin dışında da mutlaka olması gerekir. Mükemmel varlık sadece zihinde olursa, yani zihnin dışında bir gerçekliği bulunmazsa mükemmel olamaz. Bu durumda “mükemmel varlık” düşüncesi Tanrı’nın insan zihnine koyduğu bir düşüncedir. O halde mükemmel varlık vardır. **Bu metinde Tanrı’nın varlığını ispat için kullanılan delil aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Gaye ve nizam delili
- B) Dinî tecrübe delili
- C) Ekmel varlık delili
- D) Temanu delili
- E) Ahlak delili

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
D	C	B	A	B	D	D	C	D	E	E	B	A	D	C
D	D	C	A	A	A	A	D	E	E	C	B	C	B	C

HZ. MUHAMMED (S.A.V) VE GENÇLİK

1. KUR'AN-I KERİM'DE GENÇLER

Kuran-ı Kerim de gençler ve gençlik **feta** kavramı ile anlatılır ve her çağın gençlerine örneklik teşkil edecek bazı gençlerden bahsedilir. **Peygamberler; gençlik dönemlerindeki erdemli davranışlarıyla içinde yaşadıkları topluma örnek olmuşlardır.**

Habil

Hz. Âdem'in oğlu olup kardeşi Kabil tarafından haksız yere öldürülmüştür. Yüce Allah'a teslim olan; ihtiras, haksızlık ve kıskançlıktan uzak duran bir genç idi.

Putları Kıran genç: Hz. İbrahim (a.s.)

Allah'ı (c.c.) arama çabası örnek verilir. O genç yaşına rağmen putlara tapan kavmiyle tek başına mücadele etmiştir. Hz. İbrahim'in (a.s.) kavmi ile olan tevhit mücadelesi, Kur'an'da pek çok ayette bildirilir. O, genç bir peygamber olarak bu mücadeleden asla vazgeçmemiş, insanları tek olan Allah'ı (c.c.) bilme konusunda düşünmeye çağırmıştır. Kur'an'da Hz. İbrahim'den (a.s.) bahsedilirken müşrik olan babasını Allah'ın birliği inancına çağırmasına, iyiliğe ve yardıma, yakın çevresinden başlamasına dikkat çekilmektedir.

Teslimiyet örneği: Hz. İsmail

Allah'a olan teslimiyeti ve bağlılığıyla örnek gösterilen gençlerdendir. Hz. İsmail (a.s.), teslimiyetinden ötürü ödüllendirilmiş, babasıyla beraber yeryüzünün ilk mabedi olan Kâbe'nin yapım şerefi onlara verilmiştir.

İffet konusunda gençliğin modeli: Hz. Yusuf (a.s.)

Kardeşleri tarafından kuyuya atılmış ve köle tüccarları tarafından Mısır'a köle olarak satılmıştır. Delikanlılık çağına gelince efendisinin hanımı ona göz koymuş ve ona kötü bir teklifte bulunmuştu. Ama **Hz. Yusuf (a.s.)**, kendisine yapılan teklif karşısında iffetini koruyarak Rabbine sığınmıştı. Ancak iftiraya uğradı ve senelerce hapiste kaldı. Yüce Allah ona bilgi ve rüyaları yorumlama yeteneği verdi. Bunlar sayesinde hapisten kurtuldu. Mısır'a ekonomi bakanı oldu ve orada Allah'ın (c.c.) izniyle tevhit inancının kabul edilmesini sağladı. Genç bir peygamber olarak özellikle emaneti koruma, iffetli ve namuslu kalma, sözde ve davranışlarda dürüstlük, hakka ve hukuka riayet, görevi hakkıyla yerine getirme, affetme ve sevgi açısından örnek oluşturur.

Hz. Musa ve Hz. Şuayb'ın kızları

Hz. Musa (a.s.) bir genç olarak sorumluluk bilinci, hassasiyeti ve mazlumdan yana olan tavrı ile örnek oluşturur. Hz. Mûsâ ile Hz. Şuayb'ın kızları arasında geçen olayda iffet ve hayâ örneklerini görmekteyiz. Hz. Musa su başında karşılaştığı genç bir kızın edep ve hayâsına aynı şekilde karşılık vermiştir.

Hz. Süleyman (a.s.)

Bütün maddi imkânlarla sahip olmasına rağmen, Allah yolundan ayrılmayan dürüst, samimi, şımarmayan, kibirlenmeyen ve şükreden bir genç olarak örnek verilir.

Hz. Meryem

İffet ve hayâ abidesi genç bir kızdır. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah'ın onu üstün kıldığı, en önemli vasfının ise iffet, hayâ, edep ve takva olduğu bildirilir. O'nun kendisini ibadete verdiği, en zor zamanlarda bile teslimiyetinden hiçbir şey kaybetmediği ifade edilir. Hz. Meryem (a.s.), hayatının her anında, yaptığı her işte Allah'a (c.c.) yönelen, Allah'ın (c.c.) ismini yücelten, ona yürekten bağlı, samimi bir inanandı. Allah'ın emrini yerine getirme konusundaki azmi, kararlılığı, direnci, metaneti gibi konularda da genç kızlara ve tüm mümin kadınlara örnektir.

Ashab-ı Kehf

Kehf suresinde kıssaları anlatılan ve "**Ashab-ı Kehf**" yani "**mağara arkadaşları**" olarak bildirilen gençler, putperest bir toplumda yaşamalarına rağmen Allah'ın varlığına ve birliğine inanmış, bu inançlarını açıkça dile getirerek içinde bulundukları toplumun inançlarına karşı çıkmışlardır.

Zengin bir çevreye mensup olan bu gençler, inançlarından ötürü taşlanarak öldürülmekten veya dinlerini zorla değiştirmekten kurtulmak için mağaraya sığınmışlardır. Zamanın putperest kralına karşı cesaretle karşı duran, atalarının inançlarından yüz çeviren bu gençler, Allah'a (c.c.) iman konusunda sağduyuya sahip idiler.

2. BİR GENÇ OLARAK HZ. MUHAMMED (S.A.V.)

Daha doğmadan babasını, 6 yaşında annesini kaybeden Hz. Muhammed (s.a.v) küçük yaşlardayken büyük acılar yaşamıştır. Hz. Muhammed'in kişiliğinin oluşmasında Ebu Talibin büyük katkısı olmuştur. Ebû Talib ve ailesinin yakın ilgisine karşılık Hz. Peygamber ev işlerinde sorumluluk almış, kendisine verilen işleri hakkıyla yapmış, amcasına ve yengesine saygıda kusur etmemiştir. O, zaman zaman koyunlara çobanlık yapmak suretiyle evin dışındaki işlerde de ailesine yardımcı olmuştur. Hz. Peygamber ticari hayata ilk adımını amcası Ebû Talib ile atmış, dokuz yaşından itibaren ticaret kervanları ile Şam istikametindeki şehirlere gidip gelmeye başlamıştır. Ticaret sayesinde Hz. Peygamber, alışveriş usullerini, insanlarla iletişim kurma yollarını öğrenmiştir. Sosyal yönü gelişmiş, değişik ülkelerin insanlarını ve kültürlerini tanımıştır. Onun ticaretle uğraşması, başkasına yük olmamasını ve kendi alın teriyle kazancını temin etmesini sağlamıştır.

Hız. Muhammed (s.a.v) gençlik yıllarında cahiliye kültürünü yansıtan panayırlara katılmaz, putlara saygı göstermez onlar için kesilen kurbanlardan yemezdi. Tek bir ilaha inanmasının yanı sıra kötü davranışlardan kaçıp erdemli davranmıştır. Arkadaş çevresini de bu doğrultuda belirlemiştir. Kâbe'nin tamirinde bulunmuş, Hacerü'l-esved'in yerine konulması sırasında ortaya çıkan anlaşmazlığın giderilmesinde hakem olarak seçilmiştir.

O, verdiği sözleri mutlaka yerine getiren, kimseyi aldatmayan, hile ve yalanla kazanç sağlamayan, asla yalan söylemeyen bir kişiydi. Hz. Muhammed (s.a.v.) gençliğinde ölçülü ve dengeli tutuma sahip, sözü dinlenir, herkes tarafından sevilen ve takdir edilen, doğruluğundan ve samimiyetinden şüphe edilmeyen karaktere sahipti. Bu yüzden Mekkeliler arasında "Muhammed'ül-Emin" yani "**Güvenilir Muhammed**" olarak anılırdı.

O; zayıfları korumuş, yoksulları himaye etmiş, genç yaşına rağmen haksızlığa karşı direnmiştir. Bu amaçla, Mekke'de zayıf ve kimsesizlerin hak ve hukuklarını savunmak, adaleti sağlamak ve zulme son vermek için kurulan "**Hıl'ful- Fudul**" (Erdemliler Topluluğu)un üyesi olmuştur.

Hız. Muhammed (s.a.v.), gençlik yıllarında güvenilirliği ve güzel ahlakı ile tanınırdı. Zor durumda olanlara yardım eder, kimseyi incitmez ve rahatsız etmez, kaba ve çirkin söz söylemezdi. Tutumlu davranır, cimrilik ve savurganlıktan kaçınırdı. Bencilik yapmaz, büyüklenmez, başkalarını kıskanmazdı. Kimsenin dedikodusunu yapmazdı. İnsanlara değer verirdi. Kimseye kin duyup düşmanca davranmazdı. Aile büyüklerini sayıp sever, onlara yük olmamak için çalışır ve ev işlerine yardım ederdi.

3. HZ. MUHAMMED (S.A.V.) VE GENÇLER

Hız. Peygamber gençlere önem vermiş, çocukları hafife almamış, onları hür düşünmeye ve doğru bildiğini cesaretle ifade etmeye teşvik etmiş ve bu sayede onların kişilik sahibi olmalarını sağlamıştır. Hız. Peygamber (s.a.v.), gençler ile güzel bir iletişim kurmuş ve onlara değer vermiştir. Onların kendilerine güvenmeleri için gereken ortam ve fırsatları hazırlamıştır. Hız. Muhammed (s.a.v) gençlere öylesine candan ve şefkatli davranmıştır ki gençler ona yürekten bağlanmışlardı. İslam'ı yayma konusunda asıl destek toplumun yeniliğe açık, idealist ve enerjik kesimini oluşturan gençlerden gelmiştir. Mekke Dönemi'nde Müslüman olanların çoğunluğunu gençler oluşturmaktaydı. Genç yaşta İslam'ı kabul eden bu erkekler ve kızlar İslam'ı tebliğ faaliyetlerinde görev almışlardır.

Hız. Muhammed gençlere, kendi ilgi alanlarına uygun görevler vermiştir. Örneğin Musab **b. Umeyr**'i 20 yaşında Medine'ye öğretmen olarak göndermiş, 21 yaşında olan **Muaz b. Cebel**'i hem yönetici hem de öğretmen olarak Yemen'e tayin etmiştir. 18 yaşındaki Usame b. Zeyd'i ordunun başına komutan olarak atamıştır.

Hız. Muhammed (s.a.v.), cesaret ve enerjilerinden gereği gibi yararlanmak için her şeyden önce gençlerin kendine güvenen, sağlam bir kişilik geliştirmelerine imkân sağlanmasını istemiş, kendi ilgi alanlarında yetişmesine destek vermiştir. Gençleri ilgi duydukları alanlarda görev almaya teşvik etmiştir. Bazı gençlerin yabancı dil öğrenmesini istemiş, vahiy kâtiplerini genellikle gençler arasından seçmiş, gençlerin fetvâ vermesine müsaade etmiş, ayrıca onlardan öğretmenler tayin etmiştir.

4. BAZI GENÇ SAHABİLER

Arkadaş, dost gibi anlamlara gelen sahabi, "Hz. Peygamber'e (s.a.v.) yetişmiş, ona iman etmiş ve arkadaş diye anılabilecek ölçüde uzun süre onunla birlikte bulunup sohbetine devam etmiş ve getirdiği daveti anlamış kimselere" denir. Bazı genç sahabiler erdemli davranışlarıyla öne çıkmış ve sonraki nesiller için İslam ahlakının sembolü haline gelmişlerdir.

Bilge ve kahraman bir genç: Hız. Ali

- Hız. Peygamber'in amcası Ebu Talib'in en küçük oğludur ve ilk iman edenlerdendir. Hız. Fatıma ile evlenmiştir.

- Hicret esnasında Hz. Muhammed (s.a.v.) Hz. Ali'yi, kendisini öldürmeye gelecek müşrikleri oyalaması ve kendisine verilen emanetleri sahiplerine iade etmesi amacıyla Mekke'de bırakmıştır.
- Hicretin beşinci ayında muhacirler ile ensar arasında kurulan **muâhât (kardeşlik antlaşması)** sırasında Hz. Peygamber, Hz. Ali'yi kendisine kardeş olarak seçmiştir.
- Zeki kişiliği yanında daima Hz. Peygamber (s.a.v.) ile beraber oluşu sebebiyle gelen ayetleri ezberledi, bu ayetlerle ne kastedildiğini kavradı. Hz. Peygamber'in insanlara İslam'ı nasıl anlattığını, olaylar karşısında nasıl bir tutum takındığını yakından gördü. Bu süreç, Hz. Ali'nin (r.a.) İslam'ı derinden kavramasını sağladı.
- Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber başta olmak üzere hemen hemen bütün askerî harekâtlara katılmış, bu savaşlarda Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sancaktarlığını yapmış ve büyük kahramanlıklar göstermiştir. Uhud'da ve Huneyn'de çeşitli yerlerinden yara almasına rağmen Hz. Peygamber'i bütün gücüyle korumuştur. Hayber'de zafer kazanılmasına büyük katkı sağlamıştır.
- Hz. Peygamber'e kâtiplik ve vahiy kâtipliği yapmış, Hudeybiye Antlaşması'nı da yazmıştır.
- Mekke'nin fethinden sonra Kâbe'deki putları imha etme görevi ona verilmiştir.
- Hz. Peygamber vefat ettiğinde, cenaze hizmetlerini, O'nun vasiyeti üzerine Hz. Ali yapmıştır.

Genç Bir Davetçi: Erkam b. Ebi'l-Erkam

- İslam'ı ilk benimseyen gençlerdendir. Safa Tepesi yanındaki evi, Müslümanlar için adeta bir karargâh olmuştur.
- Bedir, Uhud ve diğer savaşlara katılmış ve büyük fedakârlıklar göstermiştir.
- Hz. Muhammed (s.a.v.) zaman zaman onu, zekât toplamakla görevlendirmiştir.
- Ziraat ve ticaretle geçinen, davetçiliği ve fedakârlığı yanında takva ve şecaat sahibidir.
- Aldığı iyi eğitim, okuma yazma bilmesi ve iletişim becerisiyle İslam'ın benimsenmesinde önemli görevler yerine getirmiştir.

Genç Bir Öğretmen: Mus'ab b. Umeyr

- Refah ve bolluk içinde yetişmiş, giyimi ve nezaketi ile herkesin beğenisini kazanmıştır. Ailesi onu İslam'dan vazgeçirmek için her yola başvurdu. Ama o, ailesini ve servetini terk edip Habeşistan'a hicret etti.
- Akabe Biatında Medineliler, kendilerine İslamiyet'i öğretecek bir öğretmen isteyince, Hz. Peygamber onu görevlendirdi. İyi bir öğretmen olmanın yanı sıra savaşlarda sancaktarlık yapmış ve büyük kahramanlıklar göstermiştir.
- Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Medine'ye hicretinden sonra da onun yanında kaldı ve İslam'ı anlatmaya devam etti. Bedir Savaşı'na, ardından Uhud Savaşı'na katıldı. Bu savaşta 625 yılında şehit oldu.

Genç Bir Komutan: Üsâme b. Zeyd

- Hz. Peygamber'in evlatlığı olan Zeyd b. Harise'nin (r.a.) oğludur. Pek çok ahlaki erdeminin yanı sıra, özellikle cesareti ile dikkat çekmişti.
- Henüz 18 yaşını doldurmamışken babası ile Mute Savaşına katılmıştır.
- Hz. Peygamber, vefatından kısa bir süre önce, Üsâme'yi, içinde Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer'in (r.a.) de bulunduğu, Suriye dolaylarına gönderilecek ordunun komutanlığına atamıştır. Hz. Peygamber (s.a.v.), yaşı küçük olan Üsâme'yi (r.a.) kumandan olarak tayin etmekle büyüklüğün yaş, soy sapta değil, iman, şuur, dirayet ve yetenekte olduğuna dikkat çekiyordu. Bu tutum toplumun hangi kesiminden olursa olsun gençlere fırsatlar tanınması ve onların yetiştirilmesine katkı sağlanması açısından önemlidir.

Genç Bir Yönetici: Muaz b. Cebel

- Zeki, dirayetli, ihlaslı, öğrenmeye meraklı bir gençti. Müslüman olduğu andan itibaren İslam'ı büyük bir hevesle öğrendi. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) dini konularda nasıl fetva verdiğine dikkat eder, kavramaya çalışırdı. Daima onun yanında bulunmaya gayret ederdi.
- Hz. Peygamber (s.a.v.), Muaz'ı (r.a.) İslam'ın helal ve haramlarını en iyi bilen kişi olarak gösterirdi. Onu hicretin 9. Yılında zekât memuru ve kadılık göreviyle Güney Arabistan'a gönderdi.
- Hz. Ömer, halifeliği döneminde de fikhî konularda Muaz b. Cebel'e (r.a.) sık sık başvurmuştur.

Habeş Kralının Huzurunda Bir Genç: Cafer b. Ebi Talib

- Hz. Muhammed'in (s.a.v.) amcası Ebu Talib'in oğlu, Hz. Ali'nin de ağabeyidir.
- Mekkeli müşriklerin Müslümanlara eziyetleri artınca Habeşistan'a hicret eden ikinci grup içinde hanımıyla birlikte yer aldı. Habeş hükümdarı Necaşi'nin huzurunda Mekke'nin hitabet sanatında en önde gelen isimlerine karşı İslam dinini savunduğunda henüz yirmi beş yaşlarında genç bir sahabyıdı.

Genç Bir Âlime: Hz. Aîşe

Mekke'de doğdu. Babası Hz. Ebu Bekir (r.a.), annesi ise Ümmü Ruman'dır. Medine'ye hicretten sonra Hz. Peygamber ile evlendi. Kur'an-ı Kerim'i ve hadisleri iyi şekilde bilmesi, bunları açıklayıp yorumlaması ile İslam tarihinde önemli bir yere sahiptir. Diğer erdemlerinin yanı sıra, özellikle ilmi kişiliğiyle şöhret bulmuştur. Kuvvetli hafızası sayesinde Hz. Peygamber'in hadis ve sünnetinin, daha sonraki nesillere ulaştırılmasında üstün çaba göstermiştir. Rivayet ettiği toplam 2210 hadisle, en çok hadis aktaran yedi âlim sahabeden biri olmuştur. Tefsir, Fıkıh, Arap tarihi, ensab (soy ilmi) ve şiir alanlarında derin bilgi sahibiydi.

Genç Bir Anne: Hz. Fatıma

- Hz. Peygamber (s.a.v.) ve Hz. Hatice'nin (r.a.) terbiyesi altında yetişti. Hayâ ve edebin yanı sıra konuşma tarzından yürüyüşüne kadar da pek çok özelliği ile babasına benzerdi. Arapçayı güzel konuşur, Arap edebiyatını da iyi bilirdi. Yazdığı şiirlerden meşhur olanları vardır. Hadis de rivayet etmiştir.
- Küçük bir kız iken, Hz. Peygamber'e yönelik sataşmalara karşı tavrı ve sözü ile korkusuzca kendisini siper etmiştir. Uhud Savaşı'na da katılarak gazilere yiyecek ve su taşımış, yaralıları tedavi etmiştir.
- Özellikle genç bir anne olarak ön plana çıkar. Çocuklarının terbiyesi ile yakından ilgilenmiş, onların İslam ahlak ve terbiyesini öğrenmeleri için gereken çabayı göstermiştir. O, çocuklarıyla ilişkilerinde sevgi, adalet, dürüstlük ve fedakârlığa önem vermiştir. Çocuklarına şefkatle yaklaşmış ve onlara her konuda destek olmuştur.

Sorumluluk Sahibi Bir Genç: Esmâ binti Ebi Bekir (r.a.)

- Hz. Ebu Bekir'in kızı, Hz. Aîşe'nin ablasıdır.
- Hicret emri verildiğinde, İslam uğruna hiçbir fedakârlıktan çekinmeyip Hz. Peygamberle birlikte göç eden babasına yardım etmiştir.
- Hadis rivayet eden hanım sahabilerdendir.

5. KUR'AN'DAN MESAJLAR:

Al-i İmran Suresi 159. Ayet

“Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.”

Bu ayet Hz. Peygamber'in büyüklüğünü, yüksek ahlakını ve yüreğinin şefkat ve merhametle dolu olduğunu gösterir.

- Kaba ve katı kalpli bir kimse, başka bazı erdemlere sahip olsa da muhataplarında nefret uyandırır.
- İslam'ın eğitim metotlarından biri de affetmektir. Yerine göre af, cezadan daha etkili olur. Hz. Peygamber'in Müslümanlara karşı bu şekilde merhametli davranması neticesinde birçok kimse Müslüman olmuştur.

- Allah (c.c), Hz. Muhammed'e sahabeyle ilgili olarak;
 - Şahsiyetlerine değer vermesini,
 - Yönetimde onlarla istişare etmesini,
 - Onlara görev verip sorumluluk duygularının gelişmesi için çaba göstermesini,
 - Hatalarını bağışlamasını,
 - Günahlarının affı için dua etmesini emretmiştir.
- Hz. Peygamber vahiy dışındaki meselelerde özellikle savaş konularında sahabe ile istişare eder, sonra karar verirdi. Bedir Savaşı'nda ordu için seçilecek karargâh ve savaş sonrasında alınan esirler hakkında verdiği kararı da arkadaşlarıyla yaptığı istişare sonunda vermiştir.
- Tevekkül, elimizden gelen tüm çabayı gösterdikten sonra sonucu Yüce Allah'a bırakmaktır.

Mehmet ERDEM
mehmeterdem44@yahoo.com
<https://www.mehmeterdem.biz>

1.**Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberler içerisinde;**

- "Halilullah (Allah'ın dostu)" olarak nitelenen,
- Yahudi, Hristiyan ve Müslümanlarca sevilip övülen,
- oğluyla birlikte Kâbe'yi inşa ettiğinden bahsedilen

şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. İsa
- B) Hz. Musa
- C) Hz. Davud
- D) Hz. İbrahim
- E) Hz. Süleyman

2017 TYT ÖRNEK SORU

2.

"Ben ve ümmetimin hâli, şu adamın hâline benziyor: Bir ateş yakıyor. Küçük canlılar ve kelekler ateşin içine düşmeye başlıyorlar. Adam engellemeye ve önlerine geçmeye çalışıyor ama onlar yine de düşüyorlar. İşte ben de ateşe düşmeyin diye sizin belinize sarılıyorum. Ama siz ısrarla ateşe sürüklenmeye çalışıyorsunuz."

Bu hadisten, Hz. Muhammet'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Uyarıcı oluşu
- B) Öğüt verici oluşu
- C) Devlet yöneticisi oluşu
- D) Ümmetine olan sevgisi
- E) Rahmet peygamberi oluşu

2014YGS

3.

İslam'dan önce Arap Yarımadası'nda putperestlik yaygınlaşmış; içki, zina, kumar gibi kötü alışkanlıklar, tefecilik ve falcılık gibi kötü uygulamalar olağan hâle gelmişti. Adalet duygusu zedelenmiş, insanların hak ve hukuku çiğnenir olmuştu. Yoksullar ezilmekte insanlar köleleştirilmekteydi. Kadınlara söz hakkı tanınmıyor, mirastan pay verilmiyordu. Kız çocuk sahibi olmak, babalar için utanılacak bir hâl almıştı; bu yüzden bazen kız çocukları diri diri toprağa gömülüyordu.

Bu parçada anlatılan dönem aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Şirk
- B) Hurafe
- C) Haniflik
- D) Cahiliye
- E) Asabiyet

2015 LYS

4.

- Hicretin beşinci ayında muhacirler ile ensar arasında muahat (Kardeşlik Antlaşması) yaptığında Hz. Peygamber kendisini kardeş olarak seçmiştir.
- Bedir, Uhut, Hendek ve Hayber başta olmak üzere hemen bütün gazve ve seriyyelere katılmıştır.
- Savaştaki cesaret ve kahramanlığından dolayı kendisine "Haydar-ı Kerrar" ismi verilmiştir.

Verilen bilgiler hangi sahabeye aittir?

- A) Musab b. Umeyr
- B) Usame b. Zeyd
- C) Muaz b. Cebel
- D) Hz. Osman
- E) Hz. Ali

5.

Hz. Muhammed bir gün kendisine gelen birinin görüşme sırasında aşırı derecede heyecanlandığını görünce "Kardeşim, korkma! Ben de senin gibi annesi kurutulmuş et yiyen bir insanım." diyerek yanına gelen o kimseyi sakinleştirmiştir.

Hz. Muhammed'in bu davranışı aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisine örnek gösterilebilir?

- A) Tevazu
- B) Hoşgörü
- C) Adil olma
- D) Fedakârlık
- E) Yumuşak huyluluk

2019 TYT

6.

Hz. Muhammed, tüm Müslümanlara örnek olan bir ahlak abidesidir. O, Yüce Allah'ın emir ve yasalarını herkesten daha fazla gözeterek ilahi mesajı her yönüyle hayatına yansıtmıştır. Onun ahlaki sorulduğunda hanımı Hz. Aişe şu cevabı vermiştir: "Siz hiç Kur'an okumuyor musunuz? Onun ahlaki Kur'an'dı."

Bu parçadan hareketle Hz. Muhammed'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kur'an'ın canlı temsilcisidir.
- B) Vahyin en yetkin uygulayıcısıdır.
- C) Kur'an'ın mesajını en iyi bilendir.
- D) İslam dindarlığının ideal modelidir.
- E) Kur'an, hayatı hakkında bilgiler içerir.

2016 LYS

7.

Erkam b. Ebi'l-Erkam, evini Hz. Peygamberin emrine vermiştir. O, İslam tarihinde "Daru'l-Erkâm" diye anılan bu evi çeşitli amaçlarla kullanmıştır.

Bu evle ilgili aşağıdaki bilgilerin hangisi yanlıştır?

- A) Müşriklerin şerrinden korunmak isteyenler sığınmıştır.
- B) Hac ibadetini yapmaya gelen yabancılar ağırlanmıştır.
- C) Hz. Peygamber kendisine gelen vahiyleri öğretmiştir.
- D) Peygamberliğin ilk yıllarında tebliğ için kullanılmıştır.
- E) Safa Tepesi'nin yanında ve Kâbe'nin yakınındadır.

8.**Hz. Ali hakkında aşağıda verilen bilgilerin hangisi yanlıştır?**

- A) Hz. Peygamber, onu himayesine almış ve büyüttüştür.
- B) Hz. Muhammed'in sancaktarlığını yapmış bir sahabidir.
- C) Hz. Peygamber'in amcası Ebû Talib'in en küçük oğludur.
- D) Hendek Savaşı'nda şehit olan sahabilerden biridir.
- E) Hz. Muhammed'e ilk iman edenlerdendir.

9.**Hz. İbrahim'le ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Hz. Süleyman'la aynı zaman diliminde yaşamıştır.
- B) Babasını ve kavmini tevhit inancına davet etmiştir.
- C) Nemrut'un itirazlarına susturucu cevaplar vermiştir.
- D) O, Kur'an'da samimi bir Müslüman ve Hanif olarak anılmıştır.
- E) Putları kırarak onların kendilerini savunamadıklarını göstermiştir.

10.

Hiz. Muhammed'e peygamberlik verildiğinde Mekkele müşrikler ona hakaret ettiler, "Büyücü!" dediler, iftira attılar. Fakat hiçbir zaman onu yalancılıkla suçlamadılar. Hatta bir defasında içlerinden biri, diğerlerine "Siz akılsız mısınız? Küçüklüğünde aranızda en sevilen, en dürüst olan o idi. Şimdi daha olgun iken bunları nasıl söylersiniz?" diyerek onların bu haksızlıklarını yüzlerine vurmuştur.

Bu parçada Hiz. Muhammed'in hangi özelliğine dikkat çekilmektedir?

- A) Akıllı ve zeki oluşuna
- B) Emanete riayet ettiğine
- C) Tebliğinde başarılı olduğuna
- D) Doğru ve güvenilir olduğuna
- E) Günah işlemekten kaçındığına

2020 TYT

11.

Daha doğmadan önce babasını, altı yaşında annesini kaybederek yetim ve öksüz olmanın getirdiği sıkıntılarla karşılaşan ve zor şartlarda yetişen Hiz. Muhammed, karşılaştığı zor durumlarda bile haktan uzaklaşmamıştır. İnsanları İslam'a davet ederken haksızlıklara ve zulümlere maruz kalmış, hatta Taif şehrinde taşlanmış. Uhud Savaşı'nda mücadele ederken yaralanmış ve dişi kırılmış ancak davasından geri adım atmamıştır. Bütün bu yaşadıklarına rağmen güçlü bir konuma geldikten sonra da intikam alma yoluna gitmemiş ve her daim adaletli davranmıştır.

Bu parçada Hiz. Muhammed'in aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) İleri görüşlülük
- B) Merhamet
- C) Doğruluk
- D) Kararlılık
- E) Sabır

2019 AYT

12.

İslam'a ilk giren gençlerden biri olan Erkam b. Ebi'l Erkam'ın Safa tepesinin yanındaki evi, Hiz. Peygamber ve diğer Müslümanlar için adeta bir eğitim yeri olmuştur. Erkam, Hiz. Peygambere sadakatle bağlanarak evini O'nun emrine vermiştir. Hiz. Peygamber İslam tarihinde "Daru'l Erkam" diye anılacak bu evi tebliğ faaliyeti için çok elverişli bularak, merkez haline getirmiştir. Hiz. Peygamber, peygamberliğinin ilk dönemlerinde insanları İslam'a bu evde davet emiş, onlara ibadetleri burada öğretmiştir. Müslümanlar, müşriklerin şerrinden korunmak için de bu evde gizlenmişlerdir.

Bu parçadan hareketle Daru'l Erkam ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Erkam b. Ebi'l Erkam'ın Müslümanların kullanımına açtığı evdir.
- B) Hiz. Muhammed bu evi İslam'ı tebliğ ettiği bir mekân haline getirmiştir.
- C) Müslümanların, müşriklerin kötülüklerinden kaçıp gizlenebildikleri bir yerdir.
- D) Hiz. Peygamberin ibadetlerin yapılışını Müslümanlara öğrettiği bir okul olmuştur.
- E) Odalarının geniş olmasından dolayı Mekkeliler için ideal bir merkez konumuna gelmiştir.

13.

Hiz. Peygamber, Kâbe'de namaz kılarken bir müşrik onun üzerine pislik attı ancak o, namazını kılmaya devam etti. Orada bulunan hiç kimse sesini çıkaramadı. Çocuklarından biri olayı duyup hemen geldi ve babasının üzerini temizledi. Yapılan zulmün hesabını sormak için müşriklerin yanına gidip onları kınadı. Onlar neye uğradıklarını şaşırdılar ve hiçbiri tek kelime söyleyemedi.

Bu parçada söz edilen sahabi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rukiye
- B) Hiz. Esma
- C) Hiz. Fatma
- D) Hiz. Zeynep
- E) Ümmü Gülsüm

14.

Hiz. Muhammed her yönüyle olduğu gibi ahlaki davranışlarıyla da Müslümanlar hatta tüm insanlar için mükemmel bir örnektir. O, küçüklere şefkat göstermiş; güçsüz, yetim ve kimsesizleri korumuştur. Savaşlarda kadın ve çocukların öldürülmesini yasaklamış, esirlere güzel muamele etmiş ve onları asla incitmemiştir. Toplumun hakları söz konusu olduğunda, suçlunun mevkisi ve itibarı ne olursa olsun hakkaniyetin gereğini uygulamıştır. İstmeden birinin canını incitecek olursa karşı taraftan mutlaka helallik istemiştir. İnsanlardan gördüğü kaba ve görgüsüz tavırlar, hatta hakaret ve şiddet içeren davranışlar karşısında dahi sert ve kaba bir karşılık vermemiş, onlar için dua etmiştir. Her türlü zahmet ve meşakkate dayanmış ve İslam'ı yaymayı kararlılıkla sürdürmüştür.

Bu parçada, Hiz. Muhammed'in erdemlerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Sabırlı olmasına
- B) Adaletli olmasına
- C) Güvenilir olmasına
- D) Hoşgörülü olmasına
- E) Merhametli olmasına

2017 LYS

15.

Mekke'de sık sık su baskınları oluyor ve seller meydana geliyordu. Bundan dolayı da Kâbe hasar görmüş ve yıkılmaya yüz tutmuştu. Kureyş kabileleri toplanarak Kâbe'yi yenilemeye karar verdiler. Ker kabile kendi payına düşen kısmı örmeye başladı. Hacerülesved'in yerine konulmasına sıra gelince, her kabile bu şerefin kendisine ait olmasını istedi. Ortaya çıkan anlaşmazlık neredeyse savaşa dönüşecekti. Bunun üzerine Harem-i Şerif'in kapısından ilk giren şahsın hakem tayin edilmesine karar verildi. Beklenen yerden Hiz. Muhammed çıkageldi. Onu görünce hep bir ağızdan, "Onun vereceği karara razıyız." dediler. Konu Hiz. Muhammed'e anlatıldığında o, hemen sırtından abasını çıkararak yere serdi. Hacerülesved'i üzerine koydu. Her kabileden birer kişiyi abanın kenarlarından tutturarak konulacağı yere getirtti ve yerine yerleştirdi.

Bu parçadan aşağıdaki ahlaki kavramların hangisine ulaşamaz?

- A) Adalet
- B) Cesaret
- C) Doğruluk
- D) Paylaşma
- E) Yardımseverlik

2021 MSÜ

1.**Aşağıdakilerden hangisi Uhud Savaşı'nda şehit edilen sahabedir?**

- A) Erkam b. Ebi'l-Erkam
- B) Mus'ab b. Umeyr
- C) Üsame b. Zeyd
- D) Muaz b. Cebel
- E) Ali b. Ebi Talip

2.**Hiz. Fatıma hakkında aşağıda verilen bilgilerin hangisi yanlıştır?**

- A) Çocuk yaşta Habeşistan'a hicret etti.
- B) Yirmi yaşında iken Hz. Ali ile evlendi.
- C) Sade ve gösterişsiz bir hayat yaşadı.
- D) Çocuklarının terbiyesi ile yakından ilgilendi.
- E) Hz. Peygamber'in en küçük kızı olup Mekke'de doğdu.

3.**Aşağıdaki Erkam b. Ebi'l-Erkam'la ilgili bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

- A) Mekke'den hiç ayrılmamıştır.
- B) Zekât toplamakla görevlendirilmiştir.
- C) Ziraat ve ticaretle evini geçindirmiştir.
- D) Mağdurların hakkını arayan Hılfu'l Fudul'a katılmıştır.
- E) İslam'ı tebliğ etmiş, Müslümanlara dinlerini öğretmiştir.

4.**Aşağıdakilerden hangisi Muaz b. Cebel'e verilen görevlerden biri değildir?**

- A) Kadılık
- B) Öğretmenlik
- C) Şehir yöneticiliği
- D) Ordu komutanlığı
- E) Zekât toplama memurluğu

5.**Aşağıdaki Esmâ binti Ebi Bekir hakkındaki bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

- A) Sorumluluk sahibi bir genç olarak tanınmıştır.
- B) Hz. Ebu Bekir'in kızı ve Hz. Aişe'nin ablasıdır.
- C) Hz. Peygamberle birlikte Medine'ye hicret etmiştir.
- D) Hz. Peygamberden hadis rivayet eden sahabilerdendir.
- E) Üç gün boyunca Sevr Mağarası'na yiyecek götürmüştür.

6.**Aşağıdaki bilgilerden hangisi Cafer b. Ebi Talip'le ilgili değildir?**

- A) Hz. Peygamber ordu komutanı olarak görevlendirmiştir.
- B) Mekkelilerin temsilcisi olarak Habeşistan'a gönderilmiştir.
- C) Hz. Peygamberin isteği üzerine Habeşistan'dan dönmüştür.
- D) Habeşistan'a hicret ettiğinde yirmi beş yaşlarında bir gençtir.
- E) Habeş kralının huzurunda Müslümanların sözcülüğünü yapmıştır.

7.

Ailesi Mekke'nin ileri gelen zengin ailelerindendi. 18 yaşında iken Müslüman oldu ancak ailesi, onun tercihiine karşı çıktı ve putperest inancına dönmesi için baskı yaptı. O, Habeşistan'a hicret etti. Daha sonra Mekke'ye döndü ve Hz. Peygamber'in yanında yer aldı.

Bu parçada söz edilen sahabe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muaz b. Cebel
- B) Üsame b. Zeyd
- C) Abdullah b. Ömer
- D) Mus'ab b. Umeyr
- E) Erkam b. Ebi'l-Erkam

8.

Kur'an'ı ve hadisleri hem nakletti hem de açıklayıp yorumladı. Hadisleri, Kur'an-ı Kerim'e uymayan bir şey içerip içermediği açısından inceledi. Bazı sahabilerin hadis rivayet ederken yaptıkları hataları düzeltti. Hadislerin doğru anlaşılması konusunda ilmî yöntemler ortaya koydu. Yeni ortaya çıkan problemler hakkında Kur'an ve hadislerden hareketle hüküm verdi.

Bu parçadan Hz. Aişe'yle ilgili aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

- A) Kur'an'ı en iyi anlayan sahabilerden biridir.
- B) Konulara eleştirel bakabilen zeki bir kadındır.
- C) Yanlış olduğunu düşündüğü görüşleri düzeltmiştir.
- D) Çok sayıda hadis rivayet etmekle meşhur olmuştur.
- E) Karşılaşılan problemler hakkında görüşlerini açıklamıştır.

9.

Hiz. Muhammed hak ve adalet konusunda çok hassastı. O, kimseye haksızlık etmediği gibi başkalarının da haksızlık etmesini istemezdi. Haksızlıkları önlemeye çalışır, haksızlığa uğrayanlara haklarını almaları için yardımcı olurdu. Bu yüzden yirmi yaşlarındayken Mekke'de kurulan "Hılfu'l-Fudul" yani "Erdemliler Topluluğu"na katılmıştır. Bu topluluğun kuruluş amacı - - - -

Bu cümle anlam akışına uygun olarak aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) fakirlere yardım etmektir.
- B) yabancıların güvenliğini temin etmektir.
- C) zulme uğrayanın mağduriyetini gidermektir.
- D) iflas eden tüccarlara sermaye bulmaktır.
- E) haksızlık yapanları yetkililere şikâyet etmektir.

10.**Hiz. Muhammed'in (s.a.v.), genç sahabilerden**

- Mus'ab b. Umeyr'i (r.a.) öğretmen
- Üsame b. Zeyd'i (r.a.) komutan
- Attab b. Esid'i (r.a.) vali

olarak görevlendirmesinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıralarını korumak ve kollamak
- B) Gençlerin gelişmeleri sağlamak
- C) Gençlerin enerjisinden yararlanmak
- D) İşlerin çabuk yürümesini sağlamak
- E) Gençlere dayanan bir yönetim kurmak

11.

"Allah kendisine mülk (hükümdarlık ve zenginlik) verdiği için şımararak Rabbi hakkında İbrahim ile tartışmaya giren (Nemrut'u) görmedin mi! İşte o zaman İbrahim: Rabbim hayat veren ve öldürendir, demişti. O da: 'Ben de diriltir, öldürürüm.' demişti. İbrahim: Allah güneşi doğudan getirmektedir; haydi sen de onu batıdan getir, dedi. Bunun üzerine kâfir şaşırıp kaldı. Allah zalim kimseleri hidayete erdirmez." (Bakara suresi, 258. ayet.)

Ayete göre;

I. Hz. İbrahim mucize göstererek Nemrut'u zor durumda bırakmıştır.

II. Hz. İbrahim, inanmayanlara karşı tevhid mücadelesi vermiştir.

III. Hz. İbrahim aklını kullanmış ve körü körüne inanmamıştır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

12.

Kur'an-ı Kerim'de, yaşamları örnek olarak sunulan bazı gençlerin ve peygamberlerin gençlik dönemlerinin kıssalarına yer verilmiştir. Aşağıdaki tabloda bunlardan bazıları ve öne çıkan özellikleri yer almaktadır.

I. Habil	Emaneti koruma ve affedicilik
II. Hz. Yusuf	Allah'a teslimiyet
III. Ashab-ı Kehf	İman ve cesaret
IV. Hz. Meryem	İffet ve temizlik
V. Hz. İbrahim	Samimi iman

Tablodaki bilgilerin doğru olması için hangi isimlerin yerleri değiştirilmelidir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve IV

D) III ve V

E) IV ve V

13.

(I) Hz. Muhammed (s.a.v.) hem sütannesinin yanında bulunduğu sırada hem daha sonraki dönemde Mekke'de çobanlık yapmıştır. (II) Çünkü o zamanda bir çocuğun yapabileceği iş, sahip olunan hayvanların bakımında ailesine yardımcı olmaktır. (III) Hz. Peygamber de kendi devrinin ekonomik koşulları çerçevesinde bu mesleği icra etmiştir. (IV) O, çocukluğunda hayvanların bakımında olduğu gibi gençlik yıllarından itibaren ticarî işlerinde de amcasına yardım etmiştir. (V) Çobanlık kişiyi sabırlı olmaya alıştırdığı gibi sorumluluk duygusu da kazandırır.

Bu paragrafta hangi cümle anlatım bütünlüğüne uymamaktadır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

14.

"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah'a tevekkül et, (O'na dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever." (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

Aşağıdaki hadislerden hangisi bu ayetteki ahlaki ilkelerle ilgili değildir?

A) "...Allah için tevazu gösteren kişiyi Allah yüceltir." (Müslim, Birr, 69.)

B) "Faziletlerin en üstünü, seninle bağını kesenle irtibat kurman, senden esirgeyene vermen ve sana ağır konuşanı bağışlamandır." (İbn Hanbel, III, 439.)

C) "Biriniz (din) kardeşine danıştığı zaman, danışılan kimse ona (yararlı gördüğü) görüşünü belirtsin." (İbn Mâce, Edeb, 37.)

D) "Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir." (İbn Mâce, Edeb, 6.)

E) "Eğer siz gereği gibi Allah'a tevekkül etseydiniz, kuşların rızıkını verdiği gibi sizin de rızıkınızı verirdi." (Tirmizî, Zühd, 33.)

15.

Hz. Muhammed (sav.) 20 Nisan 571 tarihinde Mekke'de dünyaya gelmiştir. Babası Abdullah'ı daha dünyaya gelmeden, annesi Amine'yi ise 6 yaşında kaybetmiştir. Bakımını üstlenen dedesi de 8 yaşında vefat edince amcası Ebu Talib ile beraber kalmıştır. Bu süreçte zaman zaman koyunlara çobanlık yaparak ailesine yardımcı olmuş, daha sonra amcası ile beraber ticaret hayatına başlamıştır. 25 yaşında Hz. Hatice ile evlenmiş ve bu evlilikten Kasım, Abdullah, Zeynep, Ümmü Gülsüm, Rukiye, Fatıma adında 6 çocuğu dünyaya gelmiştir. Gençliğinde ölçülü ve dengeli tutuma sahip, sözü dinlenir, herkes tarafından sevilen ve takdir edilen, doğruluğundan ve samimiyetinden şüphe edilmeyen bir kişiliğe sahiptir. Bu yüzdendir ki yaşadığı toplumda "el-emin" lakabı ile tanınmıştır. O; zayıfları korumuş, yoksulları himaye edip ihtiyaçlarını gidermeye çalışmış, genç yaşına rağmen haksızlığa karşı direnmiş ve bu gaye için risk almaktan çekinmemiştir.

Bu metinde Hz. Muhammed (sav.) ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisine değinilmemiştir?

A) Yardımsever

B) Cesaretli

C) Tutumlu

D) Dürüst

E) Sabırlı

Mehmet ERDEM

mehmeterdem44@yahoo.com
<https://www.mehmeterdem.biz>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
D	C	D	E	A	E	B	D	A	D	A	E	B	C	D
B	A	A	D	C	B	D	D	C	B	D	A	E	D	C

DİN VE HAYAT

1. Din ve Aile

İslam'ın aile kurumuna verdiği önem

Bireye sosyal, kültürel, eğitsel ve dinî değerler ilk olarak ailede aktarılır. İslam, aile kurumu üzerinde hassasiyetle durmuştur. Hz. Peygamber ailenin kurulması ve korunması konusunda tavsiyelerde bulunmuştur. Kur'an'da pek çok ayette bu konuya yer verilmiştir. Dinî, millî ve sosyal özelliklerin korunması geniş ölçüde ailenin ve neslin korunmasına bağlıdır.

İslam,

Evliliği tavsiye etmiş, evliliği kolaylaştırmış, evliliğin duyurulmasını, düğün yapılmasını, ikramda bulunulmasını istemiş, evlenip aile kurmak isteyenlere yardım edilmesini tavsiye etmiştir. Boşanmayı tamamen yasaklamamakla beraber evliliğin kurtarılmasına öncelik vermiştir. Hz. Peygamber eş seçiminde insanların zenginlik, asalet, güzellik ve dindarlık gibi kriterleri göz önünde bulundurduklarını ifade ettikten sonra dindarlığın seçilmesini tavsiye etmiştir.

Aile içi iletişim; sevgi, saygı, merhamet, müsamaha, fedakârlık, nezaket gibi ilkeler üzerine inşa edilir.

İslam'da Aile İçi Sorumluluk ve Görevler

Çocuğun hakları:

Helal yedirme, içirme, giydirme, barındırma, güzel bir ad koyma, iyi eğitim almasını sağlama, meslek edindirme, evlendirme, güzel ahlakı benimsetme vb.

Çocuğun görev ve sorumlulukları:

Anne babasına iyi davranması, aile bireyleri ile iyi geçinmesi, ev işlerinde aile bireylerine yardımcı olması, kendisi için sağlanan maddi ve manevi imkânlarla minnet duyması, eğitimiyle ilgili çaba sarf etmesi, aile içi problemlerde yapıcı rol üstlenmesi

2. Din, Kültür ve Sanat

İslam sanatı tevhid ilkesi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu sebeple daha çok soyut içeriklere yer verilmiştir. Maddi ihtiyaçlar ile manevi değerleri birleştirmeyi hedeflemiştir.

İslam'ın mimari üzerindeki etkileri

İnsanoğlu kültürüne, medeniyetine ve dinine ait özellikleri mimari yapılarına yansıtmıştır.

İslam Medeniyetinde Bazı Mimari Eserler: Cami, Medrese, Darüşşifa, Dergâh-Tekke, Han-Hamam, Kervansaray, Şadırvan, Köprü

Emeviler döneminin sembol eserleri camiler: Şam Emeviye Camii ve Mescid-i Aksâ

Abbassiler dönemi: Samarra Ulu Camii ve Mısır Ezher üniversitesi

Osmanlı, mabet merkezli bir medeniyet anlayışını benimsemiş, fethettiği beldelerde ilk iş olarak cami inşa etmiştir. Medrese, türbe, çeşme, han, hamam vb. tarzda yapılar oluşturulmuştur.

Osmanlı döneminin mimarideki en önemli ismi Mimar Sinan'dır. Kubbeler, özel teknikleriyle onun döneminde zirveye ulaşmıştır. Şehzade Camii, Süleymaniye Camii, Edirne Selimiye Camii Mimar Sinan'ın en çok bilinen eserlerindendir.

İslam'ın edebiyat üzerindeki etkileri

İslam'ın yayılmasından sonra her konuda olduğu gibi edebiyat ve şiir alanında da bir devrim meydana gelmiştir. Şiirler; inanç, ahlak, dürüstlük ve benzeri konularla ilgili olarak yazılmıştır.

Karahanlılar dönemiyle (XI. yüzyıl) İslamiyet'in etkisi altına giren edebiyatımızdaki ilk eserler:

Yusuf Has Hacib

Kutadgu Bilig

Kaşgarlı Mahmud

Divan-ı Lügati't-Türk

Edip Ahmed

Atabetü'l-Hakayık

Ahmed Yesevi

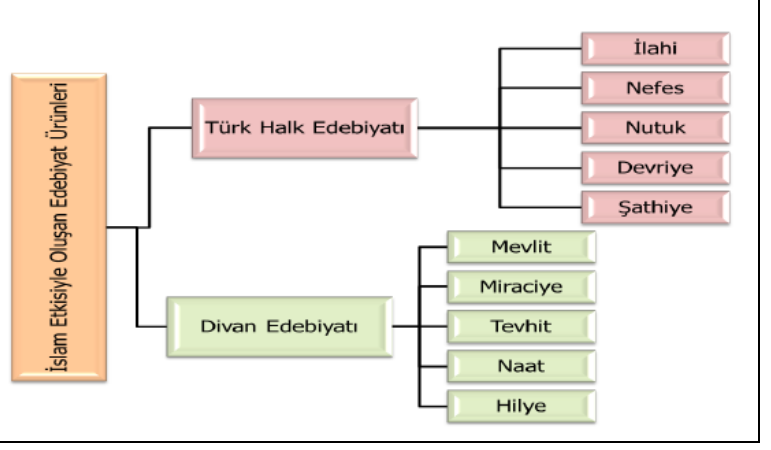
Divan-ı Hikmet

Rabguzi

Kıyasu'l-Enbiya

- Mevlâna, Yunus Emre, Hacı Bektaşî Veli ve Hacı Bayram Veli gibi büyük âlimler Anadolu'da manevi kalkınmayı hızlandırmıştır.
- Hacı Bektaşî Veli, Velâyetname ve Makâlât adlı eserleriyle tanınmış erenlerden biridir.

- Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî “Mesnevî”sinde; Yunus Emre şiir ve ilahilerinde Allah aşkını anlatmışlardır.
 - Osmanlıda da edebiyatta zirve isimler ortaya çıkmıştır.
 - Divan şairi Fuzulî’nin (ö.1556), Hz. Peygamber’i metheden “Su Kasidesi” edebiyatımızda çok meşhurdur.
- Yakın dönemde de İstiklal şairi olarak tanınmış olan Mehmet Akif Ersoy “Safahat” adlı eseriyle iz bırakmıştır.

İslam'ın musiki üzerindeki etkileri

İslam'ın müziğe ve diğer sanatlara bakışı:

Dinin öğretileriyle ters düşmemeli, Allah'tan uzaklaştırmayan, iyiye ve güzele yönlendiren bir yapıda olmalıdır.

Hız. Peygamber Kur'an'ın güzel sesle okunmasını teşvik etmiş ve ezanın güzel sesli kimseler tarafından okunmasını istemiştir. Ayrıca insanların düşün gibi zamanlarda da müzik eşliğinde ölçülü biçimde eğlenmelerine izin vermiştir.

İslam medeniyetinde musiki alanında ilk ciddi çalışmalar Kindî, Fârâbî ve İbn Sînâ gibi filozoflar tarafından yapılmıştır. İtrî ve Dede Efendi gibi bestekârlarımızın eserleri müzik alanında önemli bir yere sahiptir. Doğadaki su, kuş gibi varlıkların sesleri ile müzikten tedavi amacı ile faydalanılmıştır. Edirne ve Fatih Darüşşifasını bunlara örnek verebiliriz.

İslam'ın hat sanatı üzerindeki etkileri

Hat sanatı Arap harflerinden doğan güzel yazı (hüsnü hat) sanatıdır. Hat sanatçılarına **hattat** denir.

Aklâm-ı Sitte: (Sülûs, Nesih, Muhakkak, Reyhani, Tevki, Rika)

- Abbâsîlerin büyük hattatı Amasyalı Yakut el- Musta'sımî
- Osmanlı'nın meşhur hattatı Amasyalı Şeyh Hamdullah ve Ahmet Şemseddin Karahisari
- XVII. yüzyılın ikinci yarısında Hafız Osman
- Osmanlı'nın son döneminde Mustafa Zühâtî ve Kadıasker Mustafa İzzet
- Türkiye Cumhuriyeti devri hattatı Hamid Ayaç

İslam'ın tezhib sanatı üzerindeki etkileri

Arapça zeheb (altın) kelimesinden gelen tezhib, «altınla süslemek» anlamına gelir. Ana malzeme olarak altın veya yıldız kullanıldığından bu isimle anılmaktadır. Tezhib alanının sanatçılarına **müzehhib** denir.

Tezhip sanatı;

- Orta Asya'da Uygur Türkleriyle ortaya çıkmış, Selçuklularla İran üzerinden Anadolu'ya ulaşmıştır.
- Selçuklular Dönemi'nde Muhlis b. Abdullah el-Hindî,
- Osmanlılar Dönemi'nde Ali Üsküdarî, Ahmed Hazine, Abdullah Buhârî
- Günümüzde Güzel Sanatlar Fakültelerinin Geleneksel Türk Sanatları Bölümlerinde bu sanat eğitimi verilmektedir.

İslam'ın ebru sanatı üzerindeki etkileri

Ebru, boyaların yoğunlaştırılmış su üzerine serpilip kâğıda transfer edilmesiyle oluşan bir sanattır.

- ✓ Hezarfen Edhem Efendi,
- ✓ Hatip Mehmet Efendi,
- ✓ Necmeddin Okyay (ö.1976)
- ✓ Mustafa Düzgünman (ö.1990)

İslam'ın minyatür sanatı üzerindeki etkileri

Minyatür sözlük anlamı ile “yazma kitaplara yapılan küçük, renkli ve ince işlenmiş resim, nakış; bir şeyin küçük benzeri veya kopyası” gibi anlamlara gelir. Minyatür sanatının sanatçılarına nakkaş, atölyelerine de nakkaşhane denilmektedir.

- Fatih Sultan Mehmet dönemi: Fatih'in resmini yapan nakkaş Sinan Bey
- Kanuni Sultan Süleyman dönemi: Matrakçı Nasuh ve Nigari

- III. Murad devri: Nakkaş Osman, Lütü Abdullah, Hasan Paşa
- III. Ahmet (Lale devri): Levni

3. Din ve Çevre

Çevre, belli bir yaşam ortamında canlıların yaşamı üzerinde etkili olan fiziksel, kimyasal, biyolojik faktörlerin bütünüdür.

Çevre;

- Etkilediğimiz, etkilendiğimiz,
- Biçimlediğimiz, biçimlendiğimiz
- Kendimizi gerçekleştirdiğimiz yerdir.

İslam'ın çevre sorunlarına yaklaşımı ve çözüm önerileri

Yer ve göklerdeki bütün canlı ve cansız varlıklar belli bir ölçü ve dengeye göre yaratılmıştır. Çevre insana emanettir. İnsan çevrenin asıl sahibi değildir, onu emanet olarak kullanmaktadır.

Çevre sorunlarının pek çoğu israfı bağlantılıdır. Nehirde abdest alırken bile israf yapılmamasını öğütleyen Hz. Peygamber, ağaç diken kişiye sevap yazılacağını müjdelemiş böylece İslam'ın ormanları korumaya verdiği önemi göstermiştir. İslam'da çevre bilinci ve eğitimi konusundaki mesajlar genellikle ahlak temelli bazı prensiplere dayanır. Bu prensipler; adalet, denge, ölçü, emanet, sorumluluk, tasarruf

4. Din ve Sosyal Değişim

Toplum bazen ileriye bazen de geriye doğru bir değişim içerisine girer. Toplumdaki değişim çok yönlü etki ve tepkilerin meydana getirdiği bir olaydır. Toplum canlı bir organ gibi kendini bu değişimlere karşı uyanık tutmak ve değişimin istikametini müspet bir yöne çevirmek durumundadır.

Sosyal değişimi etkileyen unsurlar;

- Tabii çevrenin özelliklerinin farklılaşması,
- Biyolojik yapıya tesir eden unsurların çoğalması,
- Teknik yeniliklerin artması,
- Kültür yapısının özelliği dolayısıyla meydana gelen değişiklikler.

İslam ve sosyal değişim

- Yaşanan değişimler Kur'an ve sünnetle ortaya konulan ve «zarûrât-ı diniyye» olarak ifade edilen dinin değişmeyen sabit ilkelerine aykırı olmamalıdır. Müspet değişim hususunda peygamberler insanlık için en mükemmel örneklerdir. Yaşadığı toplumda daha önceki peygamberlerin getirmiş olduğu mesajların tahrife uğramış olanlarını ıslah eden Hz. Peygamber, tahrife uğramamış olanlardan tevhid inancıyla bağdaşanları almakta bir sakınca görmemiştir. Bu şekilde toplumun olumlu yönde değişimine katkı sağlamıştır.
- Hz. Peygamber, karşılaşılan yeni durumlarda Kur'an ve sünnetten hareketle aklın kullanılmasını önermiştir. Bununla birlikte, Kur'an ve sünnetle kesin olarak bilinen konular dinin esaslarını oluşturmaktadır. İslam kolaylık dinidir. İnsanların zorda kaldığı ve sıkıntıya düştüğü durumlarda ruhsat denilen bazı kolaylaştırıcı hükümler konulmuştur. Örneğin; abdest almak isteyen birinin su bulamaması veya suyu kullanma imkânının olmaması durumunda teyemmüm alabilmesine imkân tanınmıştır.

5. Din ve Ekonomi

Ekonomi, tarihsel süreçte, insanın eşyaya hâkim olmasıyla ve insanlar arası eşya değişiminin ortaya çıkmasıyla birlikte ele alınmaya başlanmıştır. Ekonomi iktisatla eş anlamlı kullanılmaktadır. Ekonomi, sınırsız insan gereksinmelerinin karşılanmasında kıt kaynakların alternatif kullanımları karşısında karar verme ve seçim yapma yollarını inceleyen bir bilim dalıdır.

İslam dininin ekonomik hayatla ilgili ilkeleri

Beslenme, giyinme, barınma gibi temel ihtiyaçları doğal bir hak ve görev olarak gören İslam çalışmayı ve üretmeyi teşvik etmiş, ticareti ve alışverişten sağlanan kazancı helal kılmış, meşru olmak şartıyla her türlü kazancı serbest bırakmıştır.

İslam; başkasının malını gasp ve telef etmeyi, aldatmayı, yolsuzluk yapmayı, rüşvet almayı, tefecilik yapmayı ve faizi yasaklamıştır. Kur'an'da müminlerin vasıfları olarak zikredilen infak etmek ve israftan kaçınmak İslam iktisadının prensipleri arasında yer alır.

6. Din ve Sosyal Adalet

Kur'an-ı Kerim; ferdi, toplumun bir parçası olarak kabul etmiş ve toplumda sosyal adalet ve insan haklarının gerçekleşmesi için kurallar koymuştur. Haklar ve özgürlükler, insanların birlikte yaşayabilmeleri için karşılıklı olarak gözetilmesi gereken alanlardır.

Özgürlük; insanın serbest olması, tercihte bulunup karar verebilmesi ve isteklerini gerçekleştirebilme imkânına sahip olmasıdır. Ancak sınırsızlık değildir.

İslam'da hak ve özgürlükler

İslam düşüncesine göre zengin fakir, genç ihtiyar, güzel çirkin, engelli engelsiz, beyaz siyah her statü ve meslekteki insan eşittir. Dünyadaki makamlar, mevkiler geçici olup, üstünlük sebebi değildir. Hak ve özgürlükler, her insanın doğuştan sahip olduğu değerlerdir.

Hak ve özgürlükler koruma altına alınmış, bireye ve topluma bunun korunması hususunda sorumluluk yüklenmiştir.

Yaşama ve Sağlık Hakkı

İslam'a göre yaşama hakkı kutsal kabul edilmiştir. Masum bir cana kıymak büyük günahlardan sayılmıştır. İslam insanın kendisinin ve başkalarının sağlığını tehlikeye atmasını yasaklanmıştır.

İslam'da içki, kumar ve uyuşturucu gibi ruha ve bedene zararlı şeylerin günah sayılıp yasaklanması, yaşama ve sağlık haklarının korunmasına yönelik tedbirlerdir.

Eğitim Hakkı

Eğitim, kadın veya erkek her Müslümana farz kılınmıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.), sadece dinî ilimlerin değil, günün şartlarında gerekli görülen bütün ilimlerin öğrenilmesini teşvik etmiştir. Eğitime değer veren Müslümanlar tarih boyunca pek çok eğitim kurumu açmışlardır.

Düşünce ve İfade Özgürlüğü

Düşünce ve ifade özgürlüğü temel haklardandır. Ancak bütün haklar ve özgürlüklerde olduğu gibi ifade özgürlüğünü kullanmanın da bazı sınırları vardır. İfade edilen düşünceler başka insanların kişilik haklarına, inançlarına ve düşüncelerine bir saldırı, hakaret ya da tehdit içermemelidir.

İslam dini, düşünce ve ifade özgürlüğüne önem vermiştir.

İbadet Hakkı

İslam'a göre her birey, özgür iradesiyle bir inancı benimseme ve o inancın gereklerini yerine getirme hakkına sahiptir.

Özel Yaşamın Gizliliği

Özel hayatın gizliliği, mahremiyet kelimesiyle ifade edilmiştir. Kur'an'da ve sünnette; insanların gizli hallerini araştırmak, sırlarını açığa vurmak, evlere izinsiz girmek, bir pencereden içeri bakmak, aile hayatına ilişkin özel durumları başkalarıyla paylaşmak günah sayılmıştır. Aile içinde fertlerin birbirinin odasına girerken dahi izin istemelerini emretmiştir.

Mehmet ERDEM

mehmeterdem44@yahoo.com

<https://www.mehmeterdem.biz>

1.

"Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı yapışın, parçalanmayın."
(Al-i İmran suresi, 103. ayet)

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu ayette verilen mesaja örnek gösterilemez?

- A) Birlikten kuvvet doğar.
- B) Yalnız taş duvar olmaz.
- C) Nerede birlik, orada dirlik.
- D) Sürüden ayrılan kuzuyu kurt kapar.
- E) Akarsuya inanma, eloğluna dayanma.

2.

Bir aile, kendi bireylerini maddi ve manevi her türlü tehlikeden uzak tutmayı ve onların güven içinde yaşamalarını hedefler.

Bu ifadede ailenin sorumluluklarından hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Çocukları iyi yetiştirme
- B) Aile bireylerini koruma
- C) Birbirlerine karşı adil olma
- D) Maddi ihtiyaçları karşılama
- E) Sevgi ve şefkatle davranma

3.

Hiz. Muhammet bir hadis-i şerifinde şöyle demektedir:
"Sizden biriniz kendisi için istediğini, mümin kardeşi için de istemedikçe gerçekten iman etmiş olmaz."

Bu hadiste Hiz. Muhammet, Müslümanları aşağıdaki davranışlardan hangisine karşı uyarmaktadır?

- A) Riyakârlık
- B) Nankörlük
- C) Kıskançlık
- D) Vefasızlık
- E) Bencillik

2014 LYS

4.

Sağlıklı nesiller yetiştirmek, topluma faydalı bireyler kazandırmak ailenin amaçlarından bazılarıdır.

Bu durum İslam'ın aşağıda verilen temel amaçlarından hangisiyle örtüşmektedir?

- A) Aklın korunması
- B) Dinin korunması
- C) Malın korunması
- D) Canın korunması
- E) Neslin korunması

5.

İslam medeniyetinde görülen güzel sanatlardan biridir. Işık, gölge ve hacim verilmeden çizilen küçük ve renkli resim sanatıdır. Bu sanat, el yazması kitapların süslemesinde kullanılmıştır. Resimler kitabın konusuyla ilgilidir.

Bu metinde söz edilen sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hüsn-ü hat
- B) Minyatür
- C) Ciltcilik
- D) Ebru
- E) Oymacılık

6.

Osmanlı Dönemi'nde esnafın alacaklarını kaydettiği defterlere zimem defteri denirdi. Bu defterlerde halkın daha sonra ödemek üzere satın aldığı ürünler kaydedilir ve ödendikçe silinirdi. Bu defterler yoluyla çevrede kimin fakir hatta zor durumda olduğu kolaylıkla tespit edilebilirdi. Zenginler bu sayede esnafa gelerek borcu biriken ve ödeme zorluğu çeken kimselerin borcunu öderdi. Bu şekilde zengin, herhangi bir karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yardımını gerçekleştirmiş, fakir de kendini minnet altında hissetmemiş olurdu.

Bu uygulamanın öncelikle aşağıdaki olumsuz davranışlardan hangisini engellediği söylenebilir?

- A) İsrâf
- B) Nankörlük
- C) Haset
- D) Hırs
- E) Gösteriş

2019 TYT

7.

- "Çocuklarınıza karşı adaletli davranınız."
- "Erkeklerin, kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır."
- "Günahların en büyükleri; Allah'a ortak koşmak, anne babaya saygısızlık yapmak ve yalancı şahitlik yapmaktır."

Bu hadislerin ortak mesajı hangi konu ile ilgilidir?

- A) Anne ve babaya itaat
- B) Birlikte yaşamının faydaları
- C) Aile bireylerinin sorumlulukları
- D) Günahlara karşı takınılan tutum
- E) Çocukların hak ve sorumlulukları

8.

Aile-toplum ilişkisiyle ilgili,

I. Ailedeki huzur ve mutluluk toplumsal hayata olumlu olarak yansır.

II. Ailede kazanılan sevgi ve saygı gibi değerler toplumsal birlikteliği güçlendirir.

III. Aile içinde hak ve sorumluluk bilincinin gelişmesi, bu bilincin toplumda da yerleşmesini sağlar.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9.

İnsan ve evren konusunda aşağıda verilen yargıların hangisi İslam'a göre yanlıştır?

- A) Evrenin düzenini bozacak davranışlardan kaçınılmalıdır.
- B) Allah evreni yaratmış ve hepsini insanın emrine vermiştir.
- C) İnsan kendisine emanet edilen varlığı dilediği gibi kullanmalıdır.
- D) İnsanlar birbirleriyle ve diğer varlıklarla iyi ilişkiler kurmalıdır.
- E) Dünya insanın yaşamını sürdürebileceği şekilde yaratılmıştır.

10.

İnsan, kendisine emanet edilen çevreyi korumalıdır. O, tabiata egemen olmaya çalışırken doğal dengeyi bozarsa emanete hıyanet etmiş olur. Bunun zararını hem kendisi hem diğer canlılar görür. Bununla ilgili olarak Kur'an'da şöyle buyrulur: "İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de (tuttukları yanlış yoldan) dönerler." (Rum suresi, 41. ayet)

Bu parçadan aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

- A) Çevre kirliliğinin sorumlusu insanlardır.
- B) Çevre bilinci erken yaşlarda verilmelidir.
- C) Her insan bir çevre içinde yaşamaktadır.
- D) İşlerin sonuçları yapanı da etkilemektedir.
- E) Çevreyi korumak öncelikle insanın yararınadır.

11.

İslam'ın Allah'ın sözü olan Kur'an etrafında şekillenmiş bir din olması, Müslümanların Kur'an'a karşı büyük bir saygı göstermelerini beraberinde getirmiştir. Öyle ki Kur'an'ın muhtevasının anlaşılması ve yaşanması kadar aynı zamanda onun okunması ve yazılmasına da önem vermişler, onu estetik zarafetin en güzel formlarında ifade etmişlerdir. Kur'an'a gösterilen bu saygı,

- I. tezhip,
- II. ebru,
- III. hat,
- IV. hilye

gibi İslam'a özgü sanat türlerinden hangilerinin gelişiminde doğrudan etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2015 LYS

12.

İslam dini, insanların ahlaklı olmalarına önem verir ve bu konuda öğütlerde bulunur. Nitekim Hz. Muhammed'in "Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim." sözü de bunu gösterir. Bu kapsamda İslam, bir olan Allah'a itaat temeline dayalı bir ahlakî ve dinî birlik sağlama vazifesini üstlenir. İnsanlar arasında bir üstünlüğün olmadığını, Allah katındaki üstünlüğün de ancak takva ile olabileceğini belirtir. Dolayısıyla İslam, yaratılmışlara karşı merhametli olmayı, güvenilirliği, sevgiyi, fedakârlığı, iyi niyetli olmayı ve kötü davranışlardan uzak durmayı tavsiye eder.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) İslam dini, ahlakî duygu ve düşüncelerin yaşantıya dönüşmesini ister.
- B) İyi ahlaklı bir kişi kendisi dışındaki insanların durumlarını da önemser.
- C) İslam ahlakı, temel motivasyonunu Allah inancından alır.
- D) İslam dini ahlakı, kurtuluşun yegâne yolu olarak öngörür.
- E) İslam'ın ahlak anlayışı bütün canlıları önemseyen kuşatıcı bir niteliğe sahiptir.

2018 TYT

13.

Özel yaşam, kişinin sadece kendisine ve izin verdiği yakınlarına ait olan, yabancılarla paylaşmak istemediği hayat alanıdır. Özel yaşamın gizliliği, temel insan haklarındandır. Bu alanın korunmasına İslam dini de ayrı bir önem vermiş, pek çok ayet ve hadiste özel yaşamın korunmasına dair hususlar vurgulanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ayet ve hadislerle örnek verilemez?

- A) "Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının... Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetini araştırmayın. Birbirinizin giybetini yapmayın..." (Hucurat, 49:12)
- B) "Ey iman edenler! Evlerinizden başka evlere izin almadan, seslenip selam vermeden girmeyin. Eğer düşünürseniz böyle hareket etmeniz sizin için hayırlıdır..." (Nur, 24:27)
- C) "Ey iman edenler! Size bir fasık haber getirirse bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın." (Hucurat, 6)
- D) "Kıyamet gününde insanların Allah nezdinde derecesi en kötü olanı, karı koca sırrını yayan kimsedir." (Hadis-i şerif)
- E) "Bir kimsenin evinin içine bakmak hiç kimseye helal değildir." (Hadis-i şerif)

2020 TYT

14.

Zekât, zengin Müslümanların yılda bir kez mallarının belirli bir miktarını Allah rızası için ihtiyaç sahiplerine vermeleri şeklinde gerçekleştirilen bir ibadettir. Bu yönüyle zekât, bir yandan Müslümanın, Allah'ın verdiği nimetlere şükrünün bir ifadesi; diğer yandan içinde yaşadığı topluma karşı insani vazifesidir. Bu ibadet sayesinde, zengin ile fakir arasındaki kıskançlık, kin ve düşmanlık gibi olumsuz duygular ortadan kalkar; dostluk ve sevgi bağları güçlenir.

Bu parçada zekât ibadetiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Allah'ın rızasını kazanmak için bir araç olduğu
- B) Toplumsal birliktelik ve dayanışmayı sağladığı
- C) İhtiyaç sahiplerinin gözetilmesine vesile olduğu
- D) Zenginlerdeki merhamet duygusunu geliştirdiği
- E) Verdiklerine karşı, Allah'a teşekkür mahiyetinde olduğu

2017 YGS

15.

Kur'an-ı Kerim'in başlangıç ve bitiş sayfalarında, satır ve sütun kenarlarında, metnin içinde ve dışında kalan zemin boşluklarında çeşitli teknik ve üsluplarla süslemeler yapılmıştır. Bu kapsamda en yaygın örnek altın tozu ve doğal boyalarla yapılan çiçek ve yaprak desenleri şeklindeki süslemelerdir. Bu süslemelerdeki motiflerde, simetri ve renklerin ahengi yansıtılmaya çalışılmakta ve bu şekilde başta Kur'an olmak üzere çeşitli yazma eserler süslenmektedir.

Bu parçada bahsedilen sanat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hat
- B) Minyatür
- C) Tezhip
- D) Ebru
- E) Çini

2019 AYT

1.

Aşağıdaki sosyal değişimle ilgili yargıların hangisi yanlıştır?

- A) Toplumun yapısında gözlenen değişimin adıdır.
- B) Toplumun değişmesi insanın değişmesine bağlıdır.
- C) Değişime yol açan faktörlerin başında din gelmektedir.
- D) Çevre, nüfus, iklim değişimin nedenlerinden bazılarıdır.
- E) Yalnızca peygamberlerin yaşadıkları yerlerde görülmektedir.

2.

Aşağıdaki sanat eserlerinden hangisi Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde örgün yükseköğrenim kurumu olarak kullanılmıştır?

- A) Cami
- B) Türbe
- C) Kümbet
- D) Medrese
- E) Kervansaray

3.

"İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de (tuttukları yanlış yoldan) dönerler." (Rum suresi, 41. ayet)

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu ayetin mesajıyla uyumlu değildir?

- A) Hatadan vazgeçmek her zaman mümkündür.
- B) Ekolojik dengenin korunması insanın yararınadır.
- C) İnsan ormanların azalmasından sorumlu değildir.
- D) Evrende görülen düzen Allah'ın iradesinin eseridir.
- E) Allah insanları iyi insan olmaya yönlendirmektedir.

4.

"Rabb'in, sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti..." (İsrâ suresi, 23. ayet)

"Allah'ın rızası anne ve babanın rızasındadır. Allah'ın öfkesi de anne ve babanın öfkesindedir." (Hadis-i şerif)

Bu ayet ve hadisten aşağıdaki yargıların hangisine varılamaz?

- A) Anne babanın dini inancına bağlı olunmalıdır.
- B) Anne babanın razı edilmesi hedeflenmelidir.
- C) Anne ve babayı üzmetten sakınılmalıdır.
- D) Anne ve babayla güzel konuşulmalıdır.
- E) Yalnızca Allah'a ibadet edilmelidir.

5.

Ekonomik hayatta işçi ve işveren ilişkileri önemlidir. İslam bu ilişkileri düzenlerken ahlak temelli, iki tarafın hak ve hukukunu koruyan ilke ve esaslar getirir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi işverenin görev ve sorumluluklarından biri değildir?

- A) İş ehline vermesi
- B) İşini gerektiği gibi yapması
- C) Ücreti zamanında ödemesi
- D) Ücreti emeğe göre belirlemesi
- E) İş yerinin güvenliğini sağlaması

6.

- Hz. Peygamber malın kusurunu gizleyen satıcıyı, "Bizi aldatan bizden değildir." diyerek uyarmıştır.
- "İnsanlara satmak üzere mal getiren rızıklandırılır. Malını stoklayıp karaborsaya düşüren lanetlenir." (Hadis-i şerif)
- "İnsanlardan alırken ölçüp tarttıklarında tam, onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise noksan yapan hilekârlara yazıklar olsun!" (Mutaffin suresi, 1-3)

Bu ayet ve hadislerin ortak mesajı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tüccar mallarını aldığı fiyata satmalıdır.
- B) Alışveriş yaparken güler yüzlü olunmalıdır.
- C) Tüccar piyasa şartlarını gözeterek iş yapmalıdır.
- D) Alışverişte haksızlık yapmaktan uzak durulmalıdır.
- E) İhtiyaçları karşılayacak kadar gelir hedeflenmelidir.

7.

Hz. Peygamber'in Necranlı Hristiyanlarla yaptığı anlaşma şu şekildedir: "...Onların mallarına, canlarına, dinî hayat ve uygulamalarına, hazır bulunanlarına, bulunmayanlarına, ailelerine, mabetlerine ve az olsun çok olsun onların mülkiyetinde bulunan her şeye şamil olmak üzere Allah'ın himayesi ve Resulullah Muhammed'in zimmeti, Necranlılar ve onlara bağlı etraftakiler üzerine bir haktır. Hiçbir piskopos kendi dinî vazife mahalli dışına, hiçbir papaz kendi vazifesini gördüğü kilise dışına, hiçbir rahip içinde yaşadığı manastır dışında başka bir yere alınıp götürülmeyecektir..."

Bu metinde temel haklarla ilgili anlatılmak istenen özgürlük alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Can ve mal güvenliği
- B) İbadet yerlerinin kutsallığı
- C) İnanç ve ibadet özgürlüğü
- D) Düşünce ve ifade özgürlüğü
- E) Yaşama ve sağlık hakkı

8.

* "Anne ve babana saygı göstereceksin, insan öldürmeyeceksin, zina etmeyeceksin, hırsızlık yapmayacaksın, yalancı şahitlik yapmayacaksın, komşunun evine karşı açgözlülük yapmayacaksın." (Tevrat, Çıkış, 20/12-17)

* "Sen emirleri bilirsın: zina etmeyeceksin, öldürmeyeceksin, çalmayacaksın, yalan yere şahitlik etmeyeceksin ve anne babana hürmet edeceksin." (İncil, Luka, 18/20)

* "Şüphesiz ki Allah adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder. Çirkin işleri fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Kur'an-ı Kerim, Nahl, 90)

Bu dinî metinlerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İnanç esaslarının toplumsal hayata yansıyan yönleri vardır.
- B) İlahi dinler birçok ahlak ilkesinde birleşir.
- C) Ahlaki değerlerin yegâne kaynağı ilahi dinlerdir.
- D) Aile ve akrabalık ilişkileri dinler tarafından desteklenir.
- E) Temel insan hakları, ilahi dinler tarafından teminat altına alınmıştır.

9.

İslam'da kulluk, sadece bir takım ibadet ve dualardan ibaret değildir. Yüce Allah'a ve O'nun rızasına ulaşmak nihai amaç olarak belirlenmiş ve Müslümanın, tüm hayatını bu bilinçle kulluğa dönüştürmesi beklenmiştir. Bundan dolayı bir Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yaptığı her türlü güzel ve yararlı iş, bir tür ibadet kabul edilmiştir. Her şeyin temelinde Allah rızasını gözetken bu anlayış bir ayette şu şekilde ifade edilmiştir: "De ki: Şüphesiz benim namazım da diğer ibadetlerim de yaşamam da ölümüm de âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (Enam, 162)

Bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Allah'ın hoşnutluğunu kazanma çabası, kulluğun özünü oluşturur.
- B) İslam'ın ortaya koyduğu dindarlıkta, birey topluma tabidir.
- C) İslam, dindarlığı hayatın bütününe yaymaya çalışır.
- D) Kulluk Müslümanın tüm yaşamına yansımalıdır.
- E) Allah ibadetleri niyetlere göre değerlendirir.

2014 LYS

10.

Günümüz İslam mimarisi belli bir estetik anlayıştan çok, maddî bir zenginliği dış vuruyorsa bir şeyler ters gidiyor demektir. Eskinin el emeği göz nuru sanat eserleri, yerini fabrika üretimi süslemelere bırakmış. Beton bloklarla oluşturulan devasa camilerin içi; düz mermerler, basmakalıp çiniler, özgün olmayan hat eserleriyle donatılmış. Kaybettiğimiz şey aslında belli: Estetik düşünme becerisini yitirdiğimiz için asalet ve zarafeti yapılarımıza yansıtmıyor, bunun yerine sıradan ve abartılı süslemelerle durumu kurtarmaya çalışıyoruz. Hâlbuki ekonomik zenginlik her zaman estetik zenginlik anlamına gelmiyor.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

- A) İnsanın iç dünyası dış dünyasını etkiler.
- B) Gerçek çöküntü ekonomik değil, sanatsaldır.
- C) İslam mimarisi bir gerileme süreci yaşamaktadır.
- D) İnsan yaşamı ile mimari arasında doğrudan ilişki vardır.
- E) Ekonomik gelişme İslam mimarisinin gerilemesine sebep olmaktadır.

2016 LYS

11.

İnsan hayatını veya hayatî bir organı kurtarmak için bazı şartlara uyulmak kaydıyla, başka çare olmadığında, tıp alanındaki gelişmelere paralel olarak eski dönemlerde yapılamayan kan, doku ve organ nakli yolu ile de tedavinin caiz olması gerekir. "Her kim bir hayatı kurtarırsa bütün insanları kurtarmış gibi olur." (Mâide suresi, 32) ayeti de buna ışık tutmaktadır.

Bu parçadan Müslümanların sosyal değişime yaklaşımları ile ilgili,

- I. İnsan hayatına değer vermektedirler.
 - II. Bilimsel yenilikleri desteklemektedirler.
 - III. Değişen hayat şartlarına uyum sağlamaktadırlar.
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12.

Müslüman Türkler, hiçbir ayırım yapmadan bütün insanların yararlanabilecekleri çeşitli hayır kurumları tesis etmişlerdi. Anadolu'da ticaret yolları üzerinde, her türlü insani ihtiyaç düşünülerek inşa edilen kervansaraylar bu tür hayır kurumlarının en güzel örneklerindendi. Kervansaraylarda yolcular, binekleri ile birlikte üç gün ücretsiz kalabiliyordu. Bu esnada onların yiyecek ve giyecek ihtiyaçları karşılanıyor, hastalıkları tedavi ediliyordu. Kervansarayların kuruluş talimatlarında Müslüman-Hristiyan, hür-köle ve zengin-fakir ayrımı yapılmaksızın bütün yolcuların eşit muameleyle tabi tutulması şart koşulmaktaydı.

Bu parçaya göre, kervansaraylarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Din farkı gözetilmeksizin hizmet sunulan yerlerdir.
- B) Ticaretin dinden bağımsız yürütüldüğü yapılarıdır.
- C) Dinî ve kültürel hoşgörünün en açık örneklerindendir.
- D) İşlevselliğin ön planda olduğu çok yönlü mekânlardır.
- E) Toplumsal eşitliği destekleyen kurumlardır.

2014YGS

13.

Aşağıdaki hadislerin hangisi aile kurmayı öğütlemektedir?

- A) "Sizin en hayırlınız ailesine en faydalı olanıdır."
- B) "Allah'tan korkun ve evlatlarınız arasında adil olun."
- C) "Sizin hanımlarınız üzerinde hakkınız olduğu gibi onların da sizin üzerinizde hakları vardır."
- D) "Aranızdan evlenmeye gücü yetenler evlensin. Çünkü evlenmek, gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur."
- E) "...Allah rızasını umarak ailen için yaptığın her harcamadan muhakkak ecir alırsın, eşinin ağzına koyduğun bir lokmadan bile!"

14.

Aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

- A) "Akrobaya, yoksula, yolda kalmışa hakkını ver..." (İsra suresi, 26. ayet)
- B) "Allah'a ve ahiret gününe inanan kişi, akrabasını görüp gözetin." (Hadis-i şerif)
- C) "Hiçbir baba, çocuğuna güzel ahlaktan daha değerli bir miras bırakmaz." (Hadis-i şerif)
- D) "Muhakkak ki Allah; adaleti, iyiliği ve akrabaya yardım etmeyi emreder..." (Nahl suresi, 90. ayet)
- E) "...Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık haklarına riayetsizlikten sakının..." (Nisa suresi, 1. ayet)

15.

"Yollar ve gölgelikleri, insanların oturup dinlendikleri yerleri kirlletmekten sakının."

Bu hadisten,

- I. Yolcular gölgeliklerde dinlenmelidir.
 - II. Kullanılan yerler temiz bırakılmalıdır.
 - III. Dinlenmek için temiz yerler tercih edilmelidir.
- sonuçlarının hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

AHLAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR

1. İSLAM AHLAKININ KONUSU VE GAYESİ

Sözlükte barış, emniyette ve güvende olmak anlamlarına gelen İslam; Yüce Allah'ın vahiy yoluyla son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v) gönderdiği ilahi emir, yasak, öğütlerin yer aldığı son dinin adıdır. **Ahlak** kelimesi ise, Arapça 'hulk' kelimesinin çoğuludur. Hulk, 'tabiat, mizaç, huy ve karakter' gibi anlamlara gelir. Kavram olarak ise insanın iyi veya kötü olarak vasıflandırılmasına yol açan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya konan iradeli davranışlarının bütünüdür.

Ahlak kurallarının bir kısmı çoğu insan tarafından evrensel doğrular olarak kabul görmüştür. Bazı ahlaki kurallar ise toplumların kendi inanç, gelenek ve anlayışına göre şekillenmiştir. İnsanın akıl sahibi olması, hür olması, bir arada yaşama mecburiyetinde olması gibi durumlar insanın yapıp ettiklerinin ahlaki ölçülere göre değerlendirilmesine sebep olur. Ahlak, din ve hukuk gibi disiplinler, yaptıkları düzenlemelerle insan hürriyetinin sınırlarını belirlerler. "Ayıp", "günah" ve "yasak" kavramları insan hürriyetinin dini, ahlaki ve hukuki normlara göre düzenlenmesine zemin hazırlar. Bu sistemin oluşumunda hak, hukuk, utanma, günah, merhamet gibi duygular başrolü oynar. Utanma duygusunun, ahlakın vicdanlara yerleşmesinde önemli bir işlevi vardır.

İslam ahlakı, "Neyi yapmalıyız?" sorusunun cevabını araştırır. İyi ve kötü hakkında bilgi verir. Uymak zorunda olduğumuz kuralları ve sorumlulukları tanıtır. "İyi" ve "kötü" huylar, Allah (c.c.) tarafından insanın fitratına konulmuştur. Allah (c.c.), insanı yarattığında ona "iyi" ve "kötü"nün bilgisini tanıtmış ve tercihi insanın kendisine bırakmıştır. **İslam ahlakının gayesi**, "en güzel biçimde yaratılmış" (ahsen-i takvim) insanın bu yaratılışına uygun olarak yaşamasını sağlamaktır. İslam, insanları dünya ve ahirette mutluluğa kavuşturmak ister. Bu da Yüce Allah'ın buyruklarına uygun yaşamakla elde edilir.

2.İSLAM AHLAKININ KAYNAKLARI

İslam ahlak anlayışına göre insan, ancak peygamberler vasıtasıyla kötülüklerden temizlenerek iyilik sahibi olabilir. İslam ahlakının kaynağı Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetidir. Kur'an'ın yaşama geçirilmiş hali Hz. Peygamberin sözleri ve uygulamalarıdır. "İslam ahlakı" terimi, İslamiyet'in sunmuş olduğu hayat tarzını ifade etmek için kullanılır. İnsanların nasıl yaşamaları gerektiğini neyin iyi neyin kötü olduğunu öğretir. İslam düşüncesine göre insan, beden sağlığını koruduğu gibi ruh sağlığını da korumak zorundadır.

3. AHLAK İLE TERBİYE ARASINDAKİ İLİŞKİ

Terbiye, Arapça bir kelime olup, ıslah etme, düzene koyma, idare etme, eğitime, gözetme, yetiştirme, edeplendirme, yetenekleri geliştirme ve davranışları kontrol etme anlamlarına gelir. Dilimizde daha çok eğitim yoluyla amaçlanan davranışları ortaya çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.

Bir insanın güzel ahlak sahibi olduğunu belirtmek için bazen "ne kadar terbiyeli" insan gibi ifadeler kullanılır. İnsanın ahlaki özellikleri, terbiye sonucunda değişebilir. İslam ahlak anlayışında insanın peygamberler vasıtasıyla kötülüklerden temizlenerek iyilik sahibi olacağı ifade edilmiştir.

Ahlak eğitimi insanın beden, zihin ve ahlak bakımından geliştirilip olgunlaştırılmasıdır. Ahlak eğitimi ailede başlar, okul ve toplum içerisinde süreç devam eder. Ailenin temel görevi çocuklarını dinî, ahlaki ve sosyal açıdan yetiştirmektir.

Sağlam bir karakter oluşturmak için insanın doğru bir inanç sistemine sahip olması gerekir. İnanç sistemine uygun bir yaşantı, insanın iradesini güçlendirmesiyle olur. İslam'a göre iman; kişiyi ahlaki güzelliklere yöneltir ve onu kötülüklerden alıkoyar. İman esasları, insan ruhunu temizlediği gibi, insanda Allah korkusu ve bilinci oluşturur. İbadetlerin düzenli olarak yapılması, irade terbiyesinde son derece etkilidir. Ancak ibadetin iradeye tesir edebilmesi için hem devamlı olması hem de belli bir bilinç düzeyinde (ihlas ile) yapılmış olması gerekir. İbadetler, kalbi kötülüklerden temizleyerek insanın karakter gelişimine yardımcı olur. Ahlakın güzelleşmesi, iyi bir karakter eğitimi ile mümkün olur. Bu bir anda olup bitecek bir iş değildir. Karakterin oluşması yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

4. İSLAM AHLAKINDA YERİLEN BAZI DAVRANIŞLAR

Yalan

Gerçek dışı söz söylemek, asılsız bilgi ve haber vermektir. Yüce Allah, tüm Müslümanların yalan söylemekten kaçınmalarını istemiştir. İslam, yalanı ve yalancılığı büyük günahlardan biri olarak kabul eder. Yalan, imanla bir arada duramayacak kötü bir davranıştır.

İftira

Bir kimseyi asılsız olarak suçlamak, ona gerçekte olmayan kötülük ve kusur isnat etmektir. Türkçede kara çalmak, çamur atmak ve leke sürmek gibi deyimlerle ifade edilir. Yüce Allah yalan ve iftiranın önüne geçmek için insanların bilgi sahibi olmadıkları şeyler hakkında konuşmalarını öğütler.

Mahremiyet ihlali

İnsanların gizli hallerini, ayıp ve kusurlarını araştırmaya **tecessüs** adı verilir. Gizli kalması gerekenleri kötü maksatla araştırmak doğru bir iş değildir. Kur'an-ı Kerim inananların kardeş olduğunu belirtmiş ve toplumsal birlikteliği bozacak davranışlara karşı uyarılarda bulunmuştur. İslam kültüründe özel hayatın özellikle de aile hayatının mahremiyetini korumak ilkesi vardır. Kamu yararı ve güvenlik gibi durumlar dışında, bir insanın ayıp ve kusurlarını araştırıp açıklamak değil, onları örtmek gerekir.

Gıybet

Bir insanın arkasından hoşlanmadığı şekilde konuşmak; incitici, küçültücü ve alay ifade eden sözler sarf etmektir. Konuşulan şeyin gerçekte olması yapılan şeyin gıybet olmasını değiştirmez. Gıybet, insanlar arasında küskünlük, kin ve huzursuzluğa neden olur. Gıybet eden insan, kul hakkına girmiş olur. Günahından tövbe etmesi gerektiği gibi gıybetini edip hakkına girdiği insandan da helallik istemesi gerekir. Gıybet, esas itibarıyla haram olmakla birlikte bazı şartlar onun bu vasfını ortadan kaldırır. Haksızlık yapan kişiyi ilgili mercilere şikâyet etmek gibi.

Haset

Bir kimsenin sahip olduğu imkânları kıskanmak, bu imkânların ortadan kalkmasını istemek anlamına gelir. "Onda olmasın ben de olsun" şeklinde bir tutum takınmaktır. Düşmanlık, kibir, aç gözlülük ve bencillik gibi duygular haset ve kıskançlığın nedenlerindendir. Başkalarının imkânlarını çalma, hak sahiplerine engel olma gibi sonuçlar doğurduğunda toplumun huzurunu bozar. İnsanın başkasında olan bir şeyi beğenmesi, imrenmesi, kendinde de olmasını dilemesi haset değil, gıpta ve imrenmektir.

Suizan

Zan kesin olmayan bilgiye dayalı hüküm vermektir. Suizan bir kişi hakkında kötü düşünmek ve kötü kanaate sahip olmaktır. **Hüsnüzan** ise insanlar hakkında iyi düşünmektir. İslam dini kesin ve güvenilir bilgiye önem verir. Suizan ahlaki bir zayıflıktır. Suizanda bulunmak; bencillik, kıskançlık ve düşmanlık gibi kötü duyguların bir neticesidir; doğru karar verebilmesini engeller, yanlış davranışlara yöneltir. Suizan, toplumun huzur ve mutluluğuna zarar verdiğinden, dolayı kişi kul hakkına girer.

Hile

İnsanları aldatmak, kandırmak ve karşı tarafı yanıltmaktır. Kur'an-ı Kerim'de hile yapıp aldatmak münafıkların özelliği olarak karşımıza çıkar. Yüce Allah inanan insanlara yaptıkları işlerde doğruluk ve adaletten ayrılmamalarını öğütler. Hile ve dolandırıcılık yoluyla elde edilen kazanç, helal olmayıp aynı zamanda kul hakkı sayılmaktadır. İnsanları aldatıp kandırmanın altında maddi hırslar, çıkarlar ve bencillik gibi nedenler yatmaktadır. Hile bir toplumda görülmeye başladığında insanlar arasındaki doğruluk ve güven ilişkileri zedelenir.

İsraf

Tutum ve davranışlarda normal olan sınırı aşmak, aşırı davranmak, ölçü dışına çıkmaktır. Olanakları ihtiyaçtan fazla tüketmek, gereksiz yere harcama yapmak ve savurganlık anlamında kullanılır. İsraf eden kimseye **müsrif** denir. İsraf hem yiyecek ve eşya kullanımında aşırılık hem de Allah'ın (c.c.) koyduğu helal ve haram ölçülerine uymamaktır.

İnsanın imkânları ölçüsünde giyinmesi, yiyip içmesi ve Allah'ın nimetlerinden faydalanması israf değildir. Zaman, sağlık, enerji kullanımı vs her alanda ölçülü olmak gerek. İnsanlar gündelik hayatlarında zaman, emek ve duygu israfı da yapmaktadırlar. İletişim araçlarıyla uzun süre vakit geçirmek zaman ve emek israfıdır. Bir insan Allah (c.c.) yolunda malını çokça infak etse savurganlık yapmış sayılmaz; fakat gayr-ı meşru bir iş için birkaç kuruş da harcarsa israf etmiş olur.

5. TUTUM VE DAVRANIŞLARDA ÖLÇÜLÜ OLMAK

Ölçülü olmak dengeli hareket etmek ve aynı zamanda tutum ve davranışlarda aşırılıktan uzak durmaktır. Yüce Allah İslam'ın orta yolu benimsediğini, Müslümanların da "dengeli bir ümmet" olduğunu ifade etmiştir. **Dengeli ümmet** "inancında, ahlakında, her türlü tutum ve davranışlarında doğruluk, dürüstlük ve adalet çizgisinde kalmayı başaran sağduyulu, ölçülü, insafı, uyumlu nesil ve toplum" anlamına gelir. Yeme içme, sevmek nefret etme, paylaşma gibi her konuda ölçülü olmak İslam ahlakının en önemli konularındandır. Tutum ve davranışlarda ölçülü olmak insanı erdeme; erdem de mutluluğa götürür. Ölçülü olmak aşırılıktan uzak durmaktır. Hangi alanda olursa olsun aşırılığın her türlü kötüdür. İyi işler bile aşırı yapıldığı zaman iyilik vasfını kaybeder.

Mehmet ERDEM

mehmeterdem44@yahoo.com
<https://www.mehmeterdem.biz>

1.

Hiz. Muhammed bir hadis-i şerifinde şöyle demektedir:
"Sizden biriniz kendisi için istediğini, mümin kardeşi için de istemedikçe gerçekten iman etmiş olmaz."

Bu hadiste Hiz. Muhammet, Müslümanları aşağıdaki davranışlardan hangisine karşı uyarmaktadır?

- A) Riyakârlık
- B) Nankörlük
- C) Kıskançlık
- D) Vefasızlık
- E) Bencillik

2014 LYS

2.

"Amelsiz sözden Allah'a sığınırım. Sana iyiliği emrettim, lakin emrettiğim şeyi ben yapmadım ve dürüst davranmadım. Durum böyleyken benim sana 'Doğru ol!' demem neye yarar."

Bu sözleri söyleyen bir kimse, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Ahlaki ilkeler, toplumsal örf niteliğindedir.
- B) Olduğu gibi görünmeyen, görüldüğü gibi olur.
- C) Davranışları değerli kılan, sürekli olmasıdır.
- D) İyiliği emretmeyen, doğru davranamaz.
- E) Davranışa dökülmeyen söz etkisizdir.

2017 TYT ÖRNEK SORU

3.

Hiz. Muhammed bir gün kendisine gelen birinin görüşme sırasında aşırı derecede heyecanlandığını görünce
"Kardeşim, korkma! Ben de senin gibi annesi kurutulmuş et yiyen bir insanım." diyerek yanına gelen o kimseyi sakinleştirmiştir.

Hiz. Muhammed'in bu davranışı aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisine örnek gösterilebilir?

- A) Yumuşak huyluluk
- B) Tevazu
- C) Fedakârlık
- D) Hoşgörü
- E) Adil olma

2019 TYT

4.

* "Anne ve babana saygı göstereceksin, insan öldürmeyeceksin, zina etmeyeceksin, hırsızlık yapmayacaksın, yalancı şahitlik yapmayacaksın, komşunun evine karşı açgözlülük yapmayacaksın." (Tevrat, Çıkış, 20/12-17)

* "Sen emirleri bilirsin: zina etmeyeceksin, öldürmeyeceksin, çalmayacaksın, yalan yere şahitlik etmeyeceksin ve anne babana hürmet edeceksin." (İncil, Luka, 18/20)

* "Şüphesiz ki Allah adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder. Çirkin işleri fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90)

Bu dinî metinlerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnanç esaslarının toplumsal hayata yansıyan yönleri vardır.
- B) İlahi dinler birçok ahlak ilkesinde birleşir.
- C) Ahlaki değerlerin tek kaynağı ilahi dinlerdir.
- D) Aile ve akrabalık ilişkileri dinler tarafından desteklenir.
- E) Temel insan hakları, ilahi dinler tarafından teminat altına alınmıştır.

2013 YGS

5.

"... Şayet onlara karşı kırıcı ve sert olsaydın, doğrusu senden koparlardı. Artık onları bağışla ve affedilmeleri için dua et. Ve toplumu ilgilendiren her konuda onlarla müşavere et; sonra bir hareket tarzına karar verince de Allah'a güven. Zira Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever." (Al-i İmran, 3:159)

Bu ayette aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Nezaketli davranmak
- B) Tevekkül bilinciyle hareket etmek
- C) Merhamet sahibi olmak
- D) Danışmaya özen göstermek
- E) Emanete riayet etmek

2018 AYT

6.

Peygamberimiz "..... üç belirgin özelliği vardır: Konuştuğunda yalan söyler, emaneti korumaz ve söz verdiğinde sözünde durmaz." (Buhari, İman 24) buyurarak inananları uyarmıştır.

Yukarıdaki boşluğu tamamlayacak ifade nedir?

- A) Gayr-ı müslimin
- B) Kâfirin
- C) Müslümanın
- D) Münafığın
- E) Müşriklerin

7.

Tevekkül, her hususta Yüce Allah'a dayanmak ve güvenmektir. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette tevekküle dikkat çekilmekte ve Allah'a tevekkül edene Allah'ın yeteceği vurgulanmaktadır. Ancak tevekkül, herhangi bir çaba göstermeksizin işlerin peşinen Allah'a havale edilmesi olarak düşünülmemelidir. İnsan bir işi kurallarına uygun olarak yapmalı, bu yolda sabır ve azimle çalışmalı, başarılı olabilmek için Allah'tan yardım istemeli ve O'nun kendisine yardım edeceğine inanmalıdır.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi, bu parçada vurgulanan tevekkül anlayışını yansıtır?

- A) Kul sıkışmayınca, Hızır yetişmez.
- B) Tedbir kuldân, takdir Allah'tandır.
- C) Her gördüğünü Hızır, her geceyi Kadir bilir.
- D) Ne oldum dememeli ne olacağım demeli.
- E) Allah dağına göre kar verir.

2015 YGS

8.

Hiz. Muhammed'in, kimin müflis (iflas eden) olduğunu sorması üzerine sahabeler, müflisin tüm parasını ve malını kaybeden kişi olduğunu söylediler. Bunun üzerine Hiz. Muhammed, onlara şu şekilde bir açıklamada bulundu: "Benim ümmetimin müflisi şudur ki kıyamet günü namazla, oruçla, zekâtla gelir ama şuna sövmüş, buna iftira atmış, şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüştür... Sevapları ona buna dağıtılır. Eğer borçlarını ödeyemeden sevapları biterse bu durumda diğerlerinin günahları alınıp ona yüklenir."

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dindarlık, sadece ibadetlere indirgenemez.
- B) Emirler kadar yasaklar da önemlidir.
- C) Söz ve davranışlar birbirini tamamlamalıdır.
- D) İbadet ve ahlak bir bütündür.
- E) İman olmadan ibadetlerin değeri yoktur

2016 YGS

9.

Hiz. Muhammed bir hadis-i şerifinde şöyle demiştir: "Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmedip haksızlık yapmaz, onu düşmana teslim etmez. Kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını karşılasa Allah da onun bir ihtiyacını karşılar. Kim bir Müslümanın sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntısını giderir. Kim bir Müslümanın ayıp ve kusurunu örterse Allah da onun kıyamet günündeki ayıp ve kusurunu örter."

Bu parçadan aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisinin vurgulandığı söylenebilir?

- A) İhlas
- B) İtidal
- C) Takva
- D) Müsamaha
- E) Tevazu

2016 YGS

10.

Peygamberler, Allah'ın insanlara iletmek istediği mesajları bildirmek üzere görevlendirilen elçilerdir. Onların görevi Allah'tan aldıkları vahyi insanlara ileterek onları kötülük ve haksızlık gibi davranışlardan uzaklaştırmak, adalet ve eşitlik gibi güzel hasletlerin yaygınlaşmasını sağlamaktır. Bunu da önce kendileri en güzel şekilde uygulayarak insanlara rehberlik etmişlerdir.

Bu parçadan hareketle peygamberler hakkında aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Tebliğ yapmakla sorumludurlar.
- B) Vahyi pratiğe dökerler.
- C) Allah tarafından seçilmişlerdir.
- D) Toplumun ıslahına hizmet ederler.
- E) Hata yapmaktan korunmuşlardır.

2019 TYT

11.

I. Kişinin yüzüne karşı söylendiğinde hoşlanmayacağı şeyleri arkasından konuşmak

II. Bir kişinin ayıp ve kusurlarını küçümseyerek eğlence konusu yapmak

III. Başkasında var olan olumlu özellik ve imkânlardan rahatsız olmak

Tanımları verilen bu kötü davranışlar aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

I	II	III
A) Haset	Gıybet	Alay
B) Gıybet	Alay	Haset
C) Haset	Alay	Gıybet
D) Gıybet	Haset	Alay
E) Alay	Haset	Gıybet

2017 YGS

12.

Hiz. Muhammed, tüm Müslümanlara örnek olan bir ahlaki abidesidir. O, Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını herkesten daha fazla gözeterek ilahi mesajı her yönüyle hayatına yansıtmıştır. Onun ahlaki sorulduğunda hanımı Hiz. Aişe şu cevabı vermiştir: "Siz hiç Kur'an okumuyor musunuz? Onun ahlaki Kur'an'dı."

Bu parçadan hareketle Hiz. Muhammed'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kur'an'ın canlı temsilcisidir.
- B) Vahyin en yetkin uygulayıcısıdır.
- C) Kur'an'ın mesajını en iyi bilendir.
- D) İslam dindarlığının ideal modelidir.
- E) Kur'an, hayatı hakkında bilgi verir.

2016 LYS

13.

Hiz. Muhammed her yönüyle olduğu gibi ahlaki davranışlarıyla da Müslümanlar hatta tüm insanlar için mükemmel bir örnektir. O, küçüklere şefkat göstermiş; güçsüz, yetim ve kimsesizleri korumuştur. Savaşlarda kadın ve çocukların öldürülmesini yasaklamış, esirlere güzel muamele etmiş ve onları asla incitmemiştir. Toplumun hakları söz konusu olduğunda, suçlunun mevkisi ve itibarı ne olursa olsun hakkaniyetin gereğini uygulamıştır. İstemeden birinin canını incitecek olursa karşı taraftan mutlaka helallik istemiştir. İnsanlardan gördüğü kaba ve görgüsüz tavırlar, hatta hakaret ve şiddet içeren davranışlar karşısında dahi sert ve kaba bir karşılık vermemiş, onlar için dua etmiştir. Her türlü zahmet ve meşakkate dayanmış ve İslam'ı yaymayı kararlılıkla sürdürmüştür.

Bu parçadan, Hiz. Muhammed'in erdemlerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hoşgörülü olmasına
- B) Merhametli olmasına
- C) Sabırlı olmasına
- D) Güvenilir olmasına
- E) Adaletli olmasına

2017 LYS

14.

Özel yaşam, kişinin sadece kendisine ve izin verdiği yakınlarına ait olan, yabancılarla paylaşmak istemediği hayat alanıdır. Özel yaşamın gizliliği, temel insan haklarından biridir. Bu alanın korunmasına İslam dini de ayrı bir önem vermiş, pek çok ayet ve hadiste özel yaşamın korunmasına dair hususlar vurgulanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ayet ve hadislerle örnek verilemez?

- A) "Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının... Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın..." (Hucurat, 12)
- B) "Ey iman edenler! Evlerinizden başka evlere izin almadan, seslenip selam vermeden girmeyin. Eğer düşünürseniz böyle hareket etmeniz sizin için hayırlıdır..." (Nur, 27)
- C) "Ey iman edenler! Size bir fasık haber getirirse bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın." (Hucurat,6)
- D) "Kıyamet gününde insanların Allah nezdinde derecesi en kötü olanı, karı koca sırrını yayan kimsedir." (Hadis-i Şerif)
- E) "Bir kimsenin evinin içine bakmak hiç kimseye helal değildir." (Hadis-i Şerif)

2020 TYT

15.

İslam, dünya ile ahiret arasında dengeyi gözetken bir dindir. Hiz. Muhammed bu prensibe uyulması konusunda çevresindekileri sürekli uyarmıştır. Örneğin, bir defasında, sahabeden biri gecenin tümünü namazla geçireceğini, bir diğeri ise hiç evlenmeyeceğini söylemişti. Hiz. Muhammed onların bu söylediklerine şu şekilde karşılık verdi: "İçinizde Allah'tan en çok korkanınız ve sakınanınız benim. Bununla birlikte ben bazen oruç tutar, bazen tutmam; gecenin bir kısmında namaz kılar, bir kısmında uyurum; bildiğiniz gibi evliyim de..."

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) İslam dini, insani ihtiyaçları terk etmeyi uygun görmez.
- B) Hiz. Muhammed, Müslümanlar için her bakımdan örnektir.
- C) İslamiyet ruhbanlığı benimsemez.
- D) Ahirette mutlu olmanın yolu, dünyada mutlu olmaktan geçer.
- E) Hiz. Muhammed, sahabeyi dinde aşırılığa karşı uyarmıştır.

2013 LYS

1.

Kur'an-ı Kerim'de, "Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşınıza, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünenleri sevmez." (Nisa, 4;36), "Ey İman edenler! Rükû ve secde edin, Rabbinize ibadet edin, hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz." (Hac, 22;77) şeklinde ayetler yer almaktadır.

Bu ayetlerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Müslüman, çevresindeki herkese iyi davranmalıdır.
- B) Allah, Müslümanın alçak gönüllü olmasını ister
- C) İmanı görünür kılan ibadetler ve ahlaki davranışlardır.
- D) Allah'a iman edenlerin O'nun emirlerini yerine getirmesi beklenir.
- E) İbadetler, insanın günahlardan uzak durmasını sağlar.

2021 MSÜ

2.

İman, kalpte gerçekleşen ve özünde soyut olan bir olgudur; onu görünür hâle getiren ibadetlerdir. Bununla birlikte ibadetin; sadece namaz, oruç ve hac gibi temel dinî vazifelere indirgenmesi doğru değildir. Bir Müslümanın Allah'ın rızasını gözeterek yaptığı her türlü eylem, ibadet kapsamına girer. Bu husus, Kur'an-ı Kerim'de "salih amel" kavramıyla ifade edilmiş ve pek çok ayette iman ile ilişkilendirilmiştir. Beyyine suresinde yer alan şu ayet bunun en güzel örneklerinden biridir: "İman edip, salih ameller işleyenler var ya; işte onlar yaratılmışların en hayırlısıdır." (98: 7)

Bu parçadan hareketle salih amelle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dindarlığın en ideal şeklidir.
- B) Gayesi Allah'ın hoşnutluğunu elde etmektir.
- C) Ahlaki olgunluğu hedeflemektedir.
- D) İncanın varlığının ölçütüdür.
- E) Geniş bir içeriğe sahiptir.

2015 YGS

3.

"Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında, mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin ve kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir." (Nisa suresi, 29. ayet)

Aşağıdaki hadislerden hangisi bu ayetin verdiği mesajla ilgili değildir?

- A) "... Hile yapan bizden değildir."
- B) "...Allah o namazlar sayesinde bütün hataları siler."
- C) "Allah'ın laneti rüşvet alan ve rüşvet verene olsun!"
- D) "Bundan böyle alışveriş yaparken kandırmak yoktur de."
- E) "Alışverişte yemin etmek malın bereketini giderir."

4.

Hız. Muhammed'e peygamberlik verildiğinde Mekke'li müşrikler ona hakaret ettiler, "Büyücü!" dediler, iftira attılar. Fakat hiçbir zaman onu yalancılıkla suçlamadılar. Hatta bir defasında içlerinden biri, diğerlerine "Siz akılsız mısınız? Küçüklüğünde aranızda en sevilen, en dürüst olan o idi. Şimdi daha olgun iken bunları nasıl söylersiniz?" diyerek onların bu haksızlıklarını yüzlerine vurmuştur.

Bu parçada Hz. Muhammed'in hangi özelliğine dikkat çekilmektedir?

- A) Akıllı ve zeki oluşuna
- B) Emanete riayet ettiğine
- C) Tebliğinde başarılı olduğuna
- D) Doğru ve güvenilir olduğuna
- E) Günah işlemekten kaçındığına

2020 TYT

5.

Mekke'de sık sık su baskınları oluyor ve seller meydana geliyordu. Bundan dolayı da Kâbe hasar görmüş ve yıkılmaya yüz tutmuştu. Kureys kabileleri toplanarak Kâbe'yi yenilemeye karar verdiler. Ker kabile kendi payına düşen kısmı örmeye başladı. Hacerülesved'in yerine konulmasına sıra gelince, her kabile bu şerefın kendisine ait olmasını istedi. Ortaya çıkan anlaşmazlık neredeyse savaşa dönüşecekti. Bunun üzerine Harem-i Şerif'in kapısından ilk giren şahsın hakem tayin edilmesine karar verildi. Beklenen yerden Hz. Muhammed çıkageldi. Onu görünce hep bir ağızdan, "Onun vereceği karara razıyız." dediler. Konu Hz. Muhammed'e anlatıldığında o, hemen sırtından abasını çıkarak yere serdi. Hacerülesved'i üzerine koydu. Her kabileden birer kişiyi abanın kenarlarından tutturarak konulacağı yere getirtti ve yerine yerleştirdi.

Bu parçadan aşağıdaki ahlaki kavramların hangisine ulaşamaz?

- A) Doğruluk
- B) Paylaşma
- C) Adalet
- D) Yardımseverlik
- E) Cesaret

2021 MSÜ

6.

"Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. ... Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir. Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin ayıplarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir." (Hucurat, 49:11-12)

Bu ayetlerde aşağıdaki kötü davranışların hangisinden bahsedilmemiştir?

- A) Dedikodu yapmak
- B) Küçümsemek
- C) Kusur aramak
- D) İsyan etmek
- E) Hile yapmak

2021 TYT

7.

İslam dini, insanların ahlaklı olmalarına önem verir ve bu konuda öğütlerde bulunur. Nitekim Hz. Muhammed'in "Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim." sözü de bunu gösterir. Bu kapsamda İslam, bir olan Allah'a itaat temeline dayalı bir ahlaki ve dinî birlik sağlama vazifesini üstlenir. İnsanlar arasında bir üstünlüğün olmadığını, Allah katındaki üstünlüğün de ancak takva ile olabileceğini belirtir. Dolayısıyla İslam, yaratılmışlara karşı merhametli olmayı, güvenilirliği, sevgiyi, fedakârlığı, iyi niyetli olmayı ve kötü davranışlardan uzak durmayı tavsiye eder.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) İslam dini ahlaki, kurtuluşun yegâne yolu olarak öngörür.
- B) İyi ahlaklı bir kişi kendisi dışındaki insanların durumlarını da önemser.
- C) İslam ahlaki, temel motivasyonunu Allah inancından alır.
- D) İslam dini, ahlaki duygu ve düşüncelerin yaşantıya dönüşmesini ister.
- E) İslam'ın ahlak anlayışı bütün canlıları önemseyen kuşatıcı bir niteliğe sahiptir.

2018 TYT

8.

"Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz?" (Saf suresi, 2. ayet)

Aşağıdakilerden hangisi bu ayetin verdiği mesajlardan biri değildir?

- A) Ahde vefa gösterilmeli
- B) Söz ve eylem birbirini tamamlamalı
- C) İnsanların güveni boşa çıkarılmamalı
- D) Yerine getirilemeyecek sözler verilmemeli
- E) Tutulamayan sözlerden dolayı tövbe edilmeli

9.

İslam öncesi Arap toplumunda yaygın olan asabiyet anlayışı, bir kimsenin her durumda kabilesini desteklemesi anlamına geliyordu. Öyle ki kabilesinden biri haksız bir şekilde başka kabileden birine saldırdığında dahi kişi kendi kabilesinin yanında yer almak zorundaydı. Ancak İslam; bu konuda haklinin yanında olmayı merkeze almış, kişinin kabilesinden biri yanlış yaptığında diğerlerinin bu yanlışta ortak olmamalarını emretmiştir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Toplumdaki yanlış kabullerin ortadan kaldırılması zordur.
- B) İslam, insan ilişkilerinin temeline adaleti koymuştur.
- C) Müslüman, her durumda yakınlarını desteklemelidir.
- D) İslam, toplumsal ve kültürel öğelere önem verir.
- E) İslam'a göre bireysel haklar toplumsal haklardan önce gelir.

2020 TYT

10.

Hz. Muhammed: "Gözleri görmeyene rehberlik etmen sadakadır. Sağır ve dilsiz anlayacağı bir şekilde anlatman, ihtiyacını gidermesi için ona rehberlik etmen sadakadır. Derman arayan dertliye yardım için koşturman, koluna girip güçsüze yardım etmen sadakadır. Konuşmakta güçlük çekenin meramını ifade etmen sadakadır." buyurmuştur.

Bu hadisten aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Müslüman hem eliyle hem de diliyle herkese yardımcı olmaya çalışmalıdır.
- B) Müslüman bencillikten kaçınmalı ve çevresine karşı duyarlı olmalıdır.
- C) İnsanlara ihtiyaçları olduğu durumla ilgili yardım edilmelidir.
- D) Engellilere yapılan yardım diğer insanlara yapılanlardan daha kıymetlidir.
- E) Yapılan her iyilik, miktarına bakılmaksızın değerlidir.

2018 MSÜ

11.

Osmanlı Dönemi'nde esnafın alacaklarını kaydettiği defterlere zimem defteri denirdi. Bu defterlerde halkın daha sonra ödemek üzere satın aldığı ürünler kaydedilir ve ödendikçe silinirdi. Bu defterler yoluyla çevrede kimin fakir hatta zor durumda olduğu kolaylıkla tespit edilebilirdi. Zenginler bu sayede esnafa gelerek borcu biriken ve ödeme zorluğu çeken kimselerin borcunu öderdi. Bu şekilde zengin, herhangi bir karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yardımını gerçekleştirmiş, fakir de kendini minnet altında hissetmemiş olurdu.

Bu uygulamanın öncelikle aşağıdaki olumsuz davranışlardan hangisini engellediği söylenebilir?

- A) İsraf
- B) Nankörlük
- C) Haset
- D) Hırs
- E) Gösteriş

2019 TYT

12.

Daha doğmadan önce babasını, altı yaşında annesini kaybederek yetim ve öksüz olmanın getirdiği sıkıntılarla karşılaşan ve zor şartlarda yetişen Hz. Muhammed, karşılaştığı zor durumlarda bile haktan uzaklaşmamıştır. İnsanları İslam'a davet ederken haksızlıklara ve zulümlere maruz kalmış, hatta Taif şehrinde taşlanmış. Uhud Savaşı'nda mücadele ederken yaralanmış ve dişi kırılmış ancak davasından geri adım atmamıştır. Bütün bu yaşadıklarına rağmen güçlü bir konuma geldikten sonra da intikam alma yoluna gitmemiş ve her daim adaletli davranmıştır.

Bu parçada Hz. Muhammed'in aşağıdaki özelliklerinden hangisine değilmiştir?

- A) İleri görüşlülük
- B) Doğruluk
- C) Sabır
- D) Merhamet
- E) Kararlılık

2019 AYT

13.

Kur'an-ı Kerim'de; Müslümanın her türlü aşırılıktan uzak, ölçülü, dengeli bir yol, inanç ve yaşam biçimi benimsemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Hz. Muhammed zamanında yaşanan bir olay da bu duruma örnek verilebilir: Sahabilerden birinin; çok sevap kazanmak için sürekli namaz kıldığı, bir diğerinin ise sürekli oruç tutmak üzere yemin ettiği bilgisi Hz. Peygamber'e ulaşır. O, bu durumdan memnun olmaz ve söz konusu sahabilerin yanına giderek "Ben Allah'tan en çok korkunuyum. Ama ben bazen namaz kılar bazen dinlenirim, bazen oruç tutar bazen de yerim." der ve onların da aşırıya gitmekten uzak durmalarını ister.

Bu parçada Hz. Muhammed'in eleştirdiği tutum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Fitne
- B) Haset
- C) İfrat
- D) İnkâr
- E) Taassup

2020 AYT

14.

Karşısındakinde gördüğün suç sendeki suçun cinsindendir. Önce o huyu kendi tabiatından atman gerek. Sendeki çirkin huy sana onda göründü. O sana âdeta bir aynadır...

Bu parçada vurgulanan temel değer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Affetmek
- B) Eleştirmek
- C) Kendini bilmek
- D) Merhamet etmek
- E) Adaletli davranmak

15.

"Yine o iyi kullar, harcama yaptıkları zaman ne saçıp savururlar ne de cimrilik ederler; harcamaları bu ikisi arasında makul bir dengeye göre olur." (Furkan suresi, 67)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İsraf
- B) İtidal
- C) Vakar
- D) Cimrilik
- E) Cömertlik

İSLAM DÜŞÜNCESİNDE İTİKADİ, SİYASİ VE FIKHİ YORUMLAR

1. DİN VE DİN ANLAYIŞI

İslam dininin temel kaynakları Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetidir. Hz. Muhammed (s.a.v.) hayatı boyunca Müslümanların inanç ve ibadet alanıyla ilgili tüm sorunlarına çözüm getirdiği için Müslümanlar arasında dinî konularda görüş ayrılıkları ortaya çıkmamıştır.

2. DİNİ YORUM FARKLILIKLARININ SEBEPLERİ

Hz. Peygamber'in vefatından sonra İslam hızla yayılmış, böylece Müslümanlar farklı inanç, kültür, örf ve âdetlere mensup insanlarla karşılaşmışlardır. Ayrıca ortaya çıkan siyasi ve dinî sorunlar ile bu sorunlara üretilen çeşitli çözümler, farklı yorumları ortaya çıkarmıştır.

A- İnsanın Yapısından Kaynaklanan Sebepler: İnsanların yaratılışları farklı olduğu için anlayış ve düşünceleri farklıdır. Bu da dini anlamalarına ve açıklamalarına yansır, çeşitli ekollerin ortaya çıkmasına neden olur.

B- Sosyal Sebepler: Şehir ve köylerdeki dinî hayat ve dinî anlayışların birbirinden bazı konularda farklı olması doğaldır. Ayrıca, fakirlik, doğal afet ve ekonomik krizler de çeşitli dini yorumların ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

C- Kültürel Sebepler: Müslümanlar yaşadıkları coğrafyanın örf, âdet ve kültürlerinden etkilenerek İslam dininin anlaşılması, yorumlanması ve yaşanmasında farklı bir yaklaşımlar benimsediler.

D- Coğrafi Sebepler: Coğrafi sebeplere dayanan yaşam biçimlerinde çeşitlilik; değişik yorum ve uygulamaların ortaya çıkmasının nedenlerindendir.

E- Siyasi Sebepler: İlk dört halife dönemlerinde meydana gelen bazı olaylar görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Örneğin; Hz. Peygamber'in vefatından sonra kimin halife olacağıyla ilgili tartışmalar,

F- Dinî Metinlerden Kaynaklanan Sebepler: Kur'an-ı Kerim ve hadislerin tamamı anlam bakımından herkesin anlayacağı kadar açık değildir. Bazıları kolay anlaşılırken bazıları çok anlamlı veya kapalıdır. Bu sebeple yoruma ihtiyaç duyar.

Muhkem ayet: Anlamı açık, yoruma gerek olmayan, okunduğunda manası hemen anlaşılan ayet demektir.

Müteşabih ayet: Anlamak için araştırma ve düşünmeye ihtiyaç olan ve farklı yorumlara elverişli olan ayetlerdir. Hz. Peygamber, İslam dinini insanların anlayıp yaşayabilecekleri seviyede anlatmıştır. İnsanların durumlarını göz önünde bulundurarak onlara öğütler vermiştir. Aynı soruyu soran farklı kişilere farklı cevaplar vermiştir. Bu durum bazı konularda farklı görüşlerin oluşmasına neden olmuştur.

3. DİNİ YORUMLARLA İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

Akide: İslam dininde inanç (iman)

Akaid: İnançlarının tamamı

İtikad: İslam inanç sistemi

Kelam: İslam inancını delillerle savunan ilim.

Fıkıh: İslam'ın ibadet ve muamelat ile ilgili prensipleri.

İnanç ve ibadet konusunda dinin esaslarına bağlı kalarak yapılan farklı yorumlara

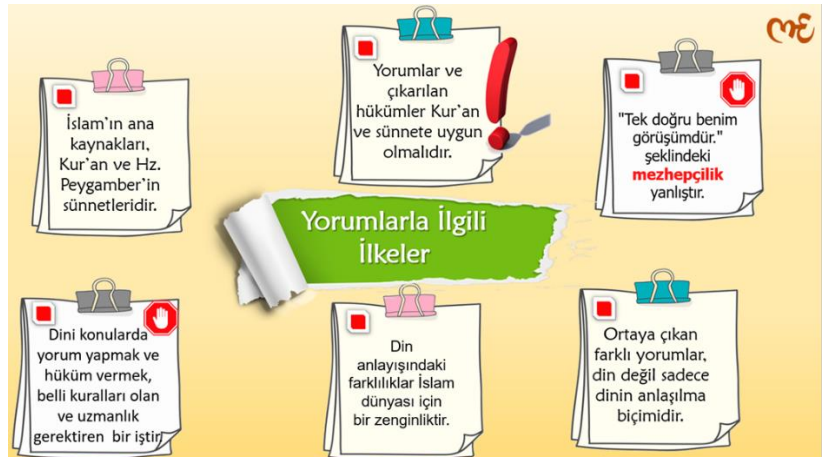
mezhep denir. **Fırka** İslâm fikir tarihinde

kendilerine has siyasî düşünce veya itikadî

görüşlere sahip bulunan gruplar için "siyasî

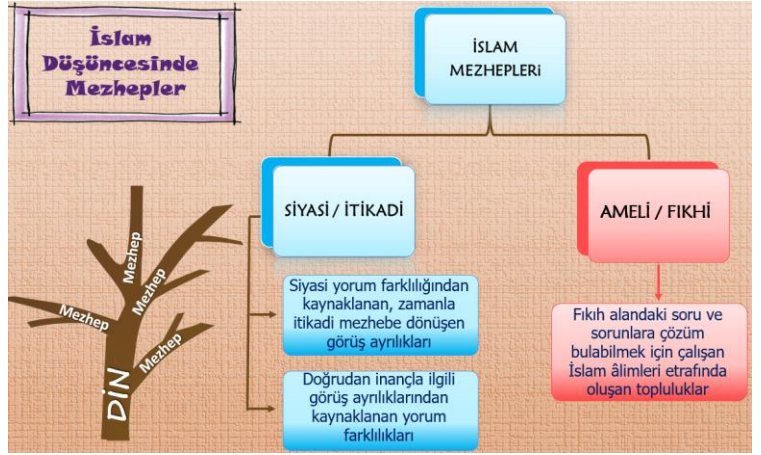
akım" ve "itikadî mezhep" anlamında

kullanılmıştır.

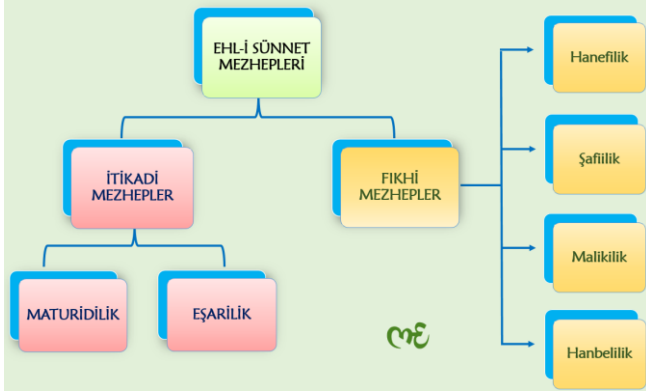

4. İSLAM DÜŞÜNCESİNDE İTİKADİ VE SİYASİ YORUMLAR

Hiz. Peygamber'in vefatından sonra yaşanan siyasi gelişmeler, farklı yorumlara sebep olmuştur. Bu da zamanla bazı itikadi mezheplerin oluşmasına neden olmuştur. Bazı yorumlar da doğrudan inançla ilgili ayrılıklardan kaynaklanmıştır. Haricilik, Mürchie, Mutezile ve şia gibi bazı mezhepler, fikir ve tutumlarıyla, çoğunluktan farklılaşmışlardır. Bu gruplardan herhangi birine mensup olmayıp çoğunluğun temsil ettiği çizgiyi sürdürenler **Ehl-i sünnet** olarak isimlendirilmişlerdir.

Ehl-i Sünnet

Dinin temel konularında Hiz. Peygamber'in sünnetini ve sahabenin, takip ettikleri yolu benimseyenlere **Sünni** de denir. Hasan Basri'nin öncülüğünde Ebu Hanife'nin inanç ve amel konusundaki görüşleri Ehl-i Sünnetin şekillenmesinde etkili olmuştur. Ehl-i sünnet, temel inanç esaslarında aynı düşündüğü hâlde bunların ayrıntılarının yorumlanmasında farklı görüşler benimseyerek kendi içerisinde **Maturidilik** ve **Eşarilik** olmak üzere iki ana mezhebe ayrılmıştır.

Maturidilik

Önderi: Ebû Mansur Muhammed b. Mahmud el-Maturidi

Bazı Prensipieri: Dinî nakillerle akıllı uzlaştırma yoluna gidilmiştir. Allah'ın (c.c.) varlığı ve sıfatları, peygamberlik, ahiret inancı gibi bilgiler ile davranışların iyi ve kötü olup olmadığı akılla kavranabilir. İmanın tamamlanması için amel çok önemlidir. Ancak amel imanın şartı değildir. İman amelin şartıdır. Büyük günah işleyen kimse dinden çıkmaz fakat günahkâr olur, tövbe ederse affedilmesi umulur.

Yaygın Olduğu Bölgeler: Özellikle Türkler arasında tanınmış ve kabul edilmiştir. Bu mezhep Türkiye, Kuzey Afrika, Orta Asya, Hindistan, Pakistan, Malezya ve Endonezya'yı kapsayan geniş bir coğrafyaya yayılmıştır.

Aklî Delil: Bütün öncülleri akla dayanan delildir.

Naklî Delil: Bütün öncülleri nakle dayanan delildir.

Eş'arilik

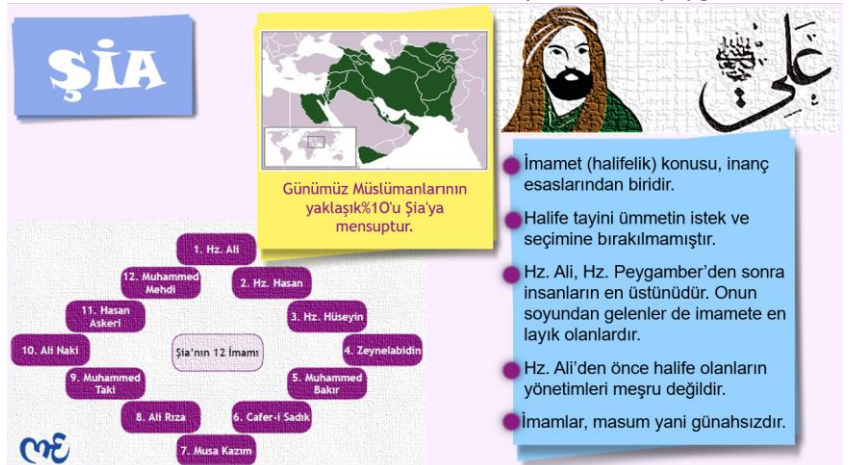
Önderi: Ebû'l-Hasen el-Eşari

Bazı Prensipieri: İnanç esasları Maturidilik ile çok yakındır. Ancak Eşarilik'te akıldan çok vahiy ön plandadır. İyi ve kötü, güzel ve çirkin akıl ile değil ancak vahiy yoluyla bilinebilir. Allah'ın (c.c.) zati ve subuti sıfatları konusunda önemli bir farklılık yoktur. Eşarilik'te de büyük günah işleyen dinden çıkmaz. Günahı karşılığında bir süre cehennemde kalır sonra cennete gider veya Allah (c.c.) isterse onu affeder.

Yaygın Olduğu Bölgeler: Başta Irak ve Suriye olmak üzere, Hicaz, Horasan, Mısır ve Kuzey Afrika'da yaygındır.

şiilik (şia)

şia, Hiz. Peygamber'in vefatından sonra Hiz. Ali'yi (r.a.) halifelige (imamet) en layık gören ve onu meşru halife kabul eden; ondan sonraki halifelerin de onun soyundan gelmesi gerektiğine inanan toplulukların ortak adıdır. İtikadi, siyasi ve fıkhi konularda kendine özgü fikirleriyle bir ekol olmuştur.

İmamiye

Günümüzde Şiilik denildiği zaman genellikle İmamiye ekolü anlaşılır. "İsnâ aşeriyye" de denir. Başta Hz. Ali olmak üzere imamların halifeliliğinin hem ayetlerle hem de Hz. Peygamber'in vasiyetiyle sabit olduğunu öne sürerler. Hz. Peygamber'in Veda Haccından dönerken Hz. Ali'yi kendisinden sonra halife tayin ettiğini savunurlar.

Zeydiyye

Ancak İmamiye şiası Zeyd b. Ali'yi peygamber soyundan geldiği halde 12 imam içinde kabul etmez. İmamet konusundaki bazı görüşleriyle diğer Şii fırkalardan ayrılırlar. Görüşleri Ehl-i sünnete çok yakındır. Zeydiyye'ye göre Hz. Peygamber isim ve şahıs belirterek kimseyi imam olarak tayin etmemiştir.

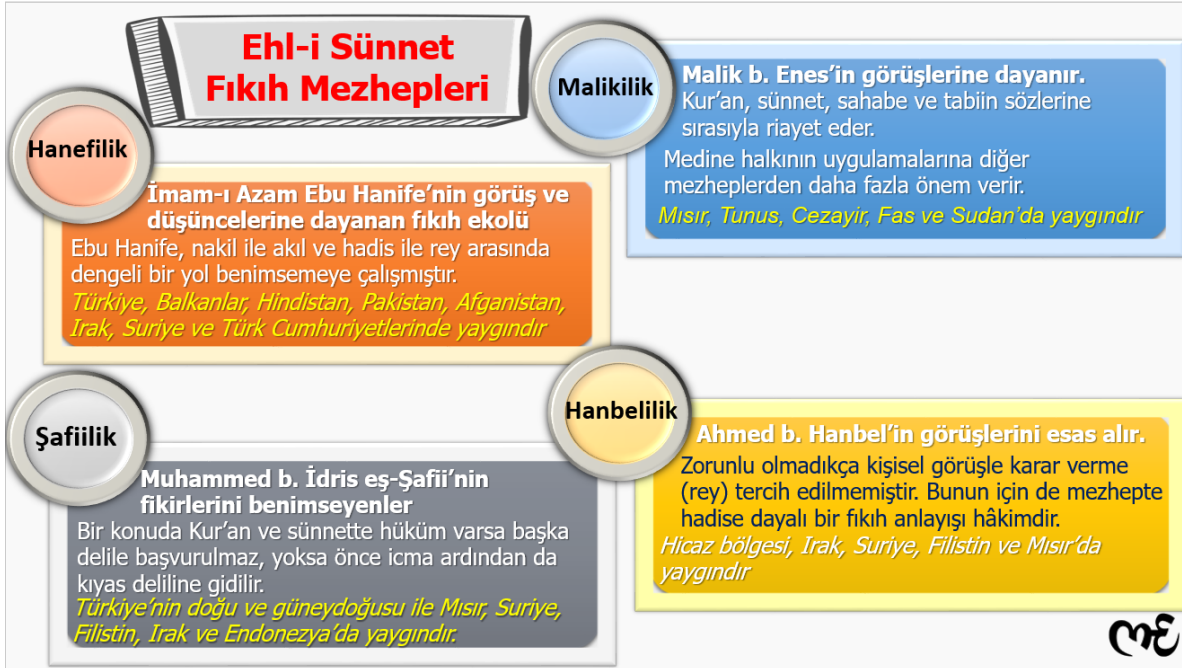

5. İSLAM DÜŞÜNCESİNDE FIKHİ YORUMLAR

İbadetler, ticaret, aile hayatı gibi alanlardaki sorunlara ayet ve hadisleri yorumlayarak çözüm bulmaya çalışan İslam âlimlerinin çevrelerinde bir öğrenci topluluğu oluşmuş, bunlar da sistemleşerek **fikhi mezhepleri** oluşturmuştur. Fıkıh âlimleri kimi zaman farklı görüşleriyle halkın ameli konuları daha rahat anlaması ve uygulayabilmesine yardımcı olmuş ve kolaylıklar sağlamıştır. İslam âlimleri arasında, İslam'ın kesin hükümleri konusunda ihtilaf yoktur. Ancak bunların dışındaki bazı konularda mezhepler arası farklılıklar vardır.

Kıyas: Fıkıhta, "hakkında açık hüküm bulunmayan bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak özelliğe veya benzerliğe dayanarak hükmü açıkça belirtilen meseleye benzeterek belirlemek" anlamına gelir.

İcma: İslam âlimlerinin dinî bir meselenin hükmü üzerinde fikir birliği etmelerini ve bütün Müslümanların ortaklaşa benimsedikleri dinî hükümleri ifade eden dinî delilin adıdır.

Cafer-i Sadık, hadis ilminde otorite olarak kabul edilmiştir. İmam Malik ve Ebu Hanife ile görüş alışverişinde bulunmuş, fazilet ve takvasıyla tanınan, Müslümanların saygı ve sevgisini kazanmış bir kişidir.

Caferilik, on iki imama inanmayı dinin asli bir hükmü olarak kabul eder.

Mehmet ERDEM

<https://www.mehmeterdem.biz>

1.

İslami oluşumlar içerisinde;

- Siffin Savaşı sonrasında ortaya çıkan,
- hem Hz. Ali'ye hem de Muaviye'ye cephe alan,
- ameli, imanın ayrılmaz bir parçası olarak gören,
- din anlayışlarında bedevî kültürün izlerini taşıyan mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şafiilik
- B) Şiiilik
- C) Haricilik
- D) Hanbelilik
- E) Mutezile

(2016 LYS)

2.

İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Din değil, dinin anlayışıdır.
- B) Sorunlara çözüm arayışıdır.
- C) Bir metodolojiye dayanan fikirlerdir.
- D) İnsan kaynaklı olduğundan hata içerebilir.
- E) Dört mezhebin ortaya çıkmasıyla son bulmuştur.

3.

İlk dönem Müslümanlar arasında, inanç ve ibadetle ilgili ortaya çıkan soru ve sorunlara Hz. Muhammed doğrudan veya vahiy aracılığıyla çözüm getirdiği için farklılaşmaya neden olacak fikir ayrılıkları yaşanmamıştır. Fakat Hz. Muhammed'in vefatından sonraki süreçte karşılaşılan durumlara çözüm arama çabaları İslam düşüncesinde farklı yorumların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sebeplerinden biri değildir?

- A) Dinî metinlerdeki bazı ifadelerin farklı anlamlara gelmesi
- B) Kur'an'ın çoğaltılarak farklı şehirlere gönderilmesi
- C) Fetihlerle birlikte Müslümanların farklı kültürel ortamlarla karşılaşması
- D) İnsanların farklı düşünce yapısına sahip olması
- E) Müslümanlar arasında çeşitli siyasi ve sosyal olayların yaşanması

(2017 LYS)

4.

Hicri ikinci asırdan itibaren âlimler; İslam coğrafyasının genişlemesi ve zamanın farklılaşmasıyla birlikte ortaya çıkan ibadet ve günlük hayatla ilgili soru ve sorunlara, İslam dininin temel kaynaklarına dayanarak çözümler üretmiş ve bunlarla ilgili hükümler geliştirmişlerdir. Âlimler tarafından üretilen bu hükümler, onların yetiştirdiği öğrencilerin de katkılarıyla geniş kitlelere ulaşmış ve zamanla sistemleşmiştir. Bu şekilde ortaya çıkan düşünce akımları, İslam düşüncesinde fıkhi yorumlar olarak isimlendirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi parçada sözü edilen yorum türlerinden biri değildir?

- A) Hanefilik
- B) Şafiilik
- C) Caferilik
- D) Maturidilik
- E) Malikilik

(2017 YGS)

5.

İslam dininin inanç esaslarını; ayet, hadis ve akıl ışığında açıklayan, yorumlayan, ispat eden ve başka din mensuplarından gelebilecek eleştirilere karşı savunan ilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tefsir
- B) Kelam
- C) Hadis
- D) Tasavvuf
- E) Fıkıh

(AYT-2021)

6.

- İnsanın, aklıyla Yaradan'ını idrak edebileceğini vurgulamıştır.
- Amelin, imanın bir parçası olmadığını ve büyük günah işleyenin dinden çıkmadığını savunmuştur.
- Genellikle fıkıhta Hanefi olanların benimsediği itikadi bir mezheptir.

Yukarıda özellikleri ve görüşleri verilen mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eşarilik
- B) Maturidilik
- C) Caferilik
- D) Malikilik
- E) Nusayrilik

(2013 LYS)

7.

İslam tarihinde ortaya çıkan problemlere âlimlerin çözüm üretmeye çalışması ve dine aykırı düşmeyen farklı bütün yorumlar hakikatin ortaya çıkmasına katkı sağlayan çabalar olarak görülmelidir. Bunun için de İslam dünyasında ortaya çıkan ve vahyin özüne ters düşmeyen tüm yorumlar, farklılıkları temsil eden bir kültürün zenginliği olarak görülmeli ve hoşgörü temelinde değerlendirilmelidir.

Buna göre İslam düşüncesindeki farklı yorumlarla ilgili aşağıdaki sonuçların hangisine varılamaz?

- A) Kolaylık sağladığına
- B) İnsan ürünü olduğuna
- C) Din değil dinin yorumu olduğuna
- D) Düşünce zenginliğini gösterdiğine
- E) Sorunlara çözüm arayışı olduğuna

8.

Müfessirler Kur'an'ın doğru anlaşılması ve yorumlanması için belli bir metodoloji geliştirmişlerdir. Öyle ki tefsir bu metodolojiye bağlı kalarak yapılabilir. Arapçanın çok iyi bilinmesi, ayetlerin nüzul sebepleri ve vahyin indiği dönemin özelliklerinin iyi bilinmesi, ayetleri birbirleri ile bağlantısını anlama faaliyeti bu metodolojinin ilkelerinden bazılarıdır. Dolayısıyla belli bir yöneme bağlı kalmadan yapılan yorumların sağlıklı olmayacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Bu parçada vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müfessirde bulunması gereken niteliklerin neler olduğu
- B) Kur'an'ı doğru anlamanın nasıl gerçekleştirileceği
- C) Dinî metinleri anlamanın kolay olduğu
- D) Kur'an'ın doğru anlaşılması gerektiği
- E) Tefsir ilminin niçin gerekli olduğu

9.

Kur'an-ı Kerim; anlaşılacak için indirilmiş, doğrudan insanın aklına hitap eden bir kitaptır. Sadece indiği dönemin insanların zihin ve ruh dünyasına değil, sonraki dönemlerde yaşayan insanlara da hitap eden bir söyleme sahiptir. Bu yüzden Kur'an, başlangıcından günümüze kadar "tefsir" başlığı altında yoğun bir anlama faaliyetinin odağında yer almıştır. Bu çerçevede çok sayıda tefsir eseri kaleme alınmış, bunlar, Kur'an'ın eşsiz anlam hazinelerinin asla bitmeyeceğinin ve beşerî idrak genişledikçe insanlığa yeni ufuklar sunabileceğinin en somut göstergeleri olmuştur.

Bu parçadan hareketle tefsir eserleriyle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Yazıldıkları dönemin niteliklerini yansıtır.
 - B) Çok yönlü bir muhtevaya sahiptir.
 - C) Yerel olanın, evrensel olanın önüne geçtiği metinlerdir.
 - D) Anlamanın yorumla zenginleştiği metinlerdir.
 - E) Yorumcunun düşünce ikliminden derin izler taşırlar.
- (2017 TYT ÖRNEK SORU)

10.

Hicri II. ve III. yüzyıllar İslam hukuku gelişimi açısından önemli bir dönemdir. Abbasilerin hükümdarlığı dönemine denk gelen bu süreçte önemli âlimler yetişmiştir. Bunlardan biri ehli rey ve ehli hadisin birikimini özümsemiş ve ardından Mısır'da kendisine ait görüşleri açıklamıştır. Adına nispet edilen fıkhi mezhebi kuran bu âlim, İslam hukuk metodolojisinde ilk eser olarak kabul edilen er-Risale isimli kitabı yazmıştır. Ülkemizde de mensupları bulunan bu mezhep imamının görüşleri günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Bu parçada anlatılan âlim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebu Hanife
- B) Şafii
- C) Malik b. Enes
- D) Ahmet b. Hanbel
- E) Maturidi

(AYT-2021)

11.

Hiz. Muhammed (s.a.v.) hayatta iken Müslümanların ibadetlere ilişkin sorularını cevaplıyor ve günlük hayatla ilgili sorunlarını çözümlüyordu. Onun vefatından sonra ise ortaya çıkan yeni durumlar, sorular ve sorunlara dinî çözümler bulma işini din bilginleri üstlendi. Bu âlimler, Kur'an ve sünnette yer alan hükümleri esas alarak, karşı karşıya kalınan problemlerin çözümü için yorumlar yaptılar. Onlar hiçbir zaman bir mezhep kurmak amacıyla olmadılar. Ancak onların görüşlerini benimseyenler, zamanla o yorumların sahiplerinin adları ile anılmaya başladılar. Örneğin İmam Malik'in görüşlerini benimseyenlere Malikiler denildi.

Yukarıdaki metnin konusu nedir?

- A) Fıkıh mezheplerinin oluşumu
- B) İtikadi mezheplerin ortaya çıkışı
- C) Dinî yorum farklılıklarının nedenleri
- D) İnsan yapısının, farklılıklara etkisi
- E) Müslümanların gruplaşmalarının nedenleri

12.

Peygamberimizin vefatından sonra kimin halife olacağıyla ilgili tartışmalar, ileri sürülen görüşler ve her görüşün ayet ve hadislerle delillendirilmesi çabaları birçok mezhebin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bu parçada İslam düşüncesinde yorum farklılıklarına etki eden;

- I. siyasi,
- II. dini metinler,
- III. insanın yapısı,
- IV. kültürel farklılık

gibi faktörlerden hangilerine vurgu yapılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) II ve IV

13.

İmam Şafii, dönemin ilim merkezlerini gezerken gördüğü farklı bölgelerin geleneklerini tanıdıkça daha önce bir konuyla ilgili verdiği bazı fetvalarını bulunduğu çevrenin şartlarına göre gözden geçirmiş ve fetvalarında değişikliğe gitmiştir.

Bu durumun gerekçesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Fetvaların her bölge için geçerli olması
- B) İslam'ın her kültüre özel ilkelerinin olması
- C) Doğruların kültürden kültüre farklılık göstermesi
- D) Âlimlerin yararlandıkları kaynakların farklı olması
- E) İslam'ın zaman ve mekâna göre yeniden yorumlanması ihtiyacı

14.

Lise öğrencisi Safa, tesadüfen açtığı bir televizyon kanalında "İslam'da İmamet" konusunun tartışıldığını görür ve merakla programı izlemeye başlar. Programdaki konuşmacılardan biri, imameti bir inanç esası kabul ettiğini söyler. Ayrıca, Hz. Ali'nin, Hz. Muhammed'den sonra ilk imam (yönetici) olması gerektiğini, bunun ayet ve hadislerden de çıkarılabileceğini ve imametın Hz. Ali'nin soyundan gelenlerin hakkı olduğunu dile getirir.

Bu parçadaki konuşmacının bahsettiği mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hanbelilik
- B) Maturidilik
- C) Eşarilik
- D) Şia
- E) Malikilik

(2019 AYT)

15.

İslam düşüncesinde ortaya çıkan farklı yorumlar ve mezheplere ilişkin olarak aşağıda verilen tutumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Bu farklılıklara, düşünce zenginliği gözüyle bakmalıyız.
- B) Hak mezhebin bir tane olacağını bilmeli ve onu bulmalıyız.
- C) Mezheplerin, din değil dinin yorumu olduğunu bilmeliyiz.
- D) Mezhepçilikten ve mezhep taassubundan uzak durmalıyız.
- E) İnsanların tercih ettikleri yorumlara saygı duymalıyız.

Cevaplar için QR kodu okutunuz

1.

- Sözlükte “çaba göstermek, bütün gücünü kullanmak, ısrarlı olmak, zahmet çekmek” anlamına gelir.
- Bir konuda elden gelen çabayı sarf etmek, bir şeyi elde edebilmek için olanca gücü harcamak demektir.
- İslam fıkhiğinde ise bir âlimin herhangi bir dinî konuda hüküm verebilmek için bütün gücünü harcaması anlamında kullanılmıştır.
- En genel anlamıyla, İslam âlimlerinin Kur'an ve sünnetten hüküm çıkarmak için yaptıkları çalışmaları ifade eder.

Yukarıda sözü edilen kavram hangisidir?

- A) Akaid B) İcma
C) İctihat D) Kıyas
E) Tefsir

2.

Türkler arasında İslam'ın yayılmasında etkisi olan düşünürlerden;

- dokuzuncu asırda Semerkant'ta dünyaya gelen,
- dini, akılcılık ve hoşgörü temeline dayalı olarak yorumlayan,
- kendisine siyasi-itikadi bir ekol nispet edilen,
- Allah'ın akılla bilineceğini ve insanın ancak güç yetirebileceği şeylerden sorumlu olduğunu savunan

âlim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şafii B) Eş'ari
C) Ebu Hanife D) Maturidi
E) Ahmet Yesevi

(2020 MSÜ)

3.

“Halife'nin (devlet yöneticisi) masum (günahlardan korunmuş) ve en üstün kişi” olması gerektiğini savunan siyasi-itikadi ekol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şafii B) Hanbelilik
C) Eşarilik D) Şiiilik
E) Maturidilik

4.

İslamiyet, Hz. Peygamber'in vefatından hemen sonra Arabistan Yarımadası'nın dışına yayıldı. Kısa zamanda Suriye, İran, Irak, Mısır gibi bölgeler İslam coğrafyasının bir parçası hâline geldi. Müslümanlar bu bölgelerde yaşayan Hristiyan, Yahudi, Mecusi ve Zerdüşt dinine mensup halklarla tanıştılar. Bu durumun bir sonucu olarak da İslam dininin anlaşılması, yorumlanması ve yaşanmasında farklı yaklaşımlar ortaya çıktı. Ayrıca bu bölge halklarından Müslüman olanlar da dini anlamada ve yorumlamada eski inançlarının etkisinde kalmışlardır. Örneğin itikadi tartışma konuları arasında yer alan Allah'ın (c.c.) zatı ve sıfatları gibi konular, İslam'dan önceki dinlerin mensupları tarafından da tartışılmıştır.

Yukarıdaki metin dini yorum farklılıklarının nedenlerini hangi açıdan ele almaktadır?

- A) Sosyal B) Coğrafi
C) Kültürel D) Dini metinler
E) İnsanın yapısı

5.

H. Ali ile Hz. Aişe arasında meydana gelen Basra savaşı ile Hz. Ali ve Muaviye bin Ebu Süfyan arasında meydana gelen Siffin Savaşı'nda ölen ve öldürülen Müslümanların dünya ve ahiretteki durumlarının ne olacağıyla ilgili tartışmalar birtakım itikadi yorumların doğmasına zemin hazırlamıştır.

Bu parçada İslam düşüncesinde yorum farklılıklarına etki eden faktörlerden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Siyasi sebepler B) Dini metinler
C) İnsanın yapısı D) Kültürel farklılık
E) Coğrafi etkenler

6.

- Görüş ve uygulamalarında tabiin sözlerini de kaynak kabul eder.
- Medine halkının uygulamalarına diğer mezheplerden daha fazla önem verir.
- Günümüzde Mısır, Tunus, Cezayir, Fas ve Sudan'da yaşayan Müslümanlar arasında yaygındır.
- Dinin doğru anlaşılmasında, Hz. Peygamberin denetiminden geçtiği için Medine halkının örfü öncelikli bir konuma sahiptir.

Bu bilgiler aşağıdaki ameli-fikhî yorumlardan hangisine aittir?

- A) Şafilik B) Malikilik
C) Caferilik D) Hanefilik
E) Hanbelilik

7.

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed aracılığıyla tüm insanlara indirilmiş evrensel bir mesajdır. Kur'an'ın ihtiva ettiği anlamlar, derin ve çok yönlüdür. Tarih boyunca Müslümanlar onun anlaşılması ve yorumlanması için tefsir olarak isimlendirilen önemli bir faaliyet ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte bu faaliyetin, gelişigüzel yapılmaması için de bazı kurallar belirlemişler ve tefsirin bunlara göre yapılmasını gerekli görmüşlerdir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu kurallar arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Her ayeti diğerlerinden bağımsız bir şekilde yorumlamak
B) Hz. Muhammed'in açıklamalarına müracaat etmek
C) Kur'an'ın indiği dönemin şartlarını bilmek
D) Her türlü ön yargıdan ve taassuptan uzak durmak
E) Başta Arapça olmak üzere pek çok alana dair bilgi sahibi olmak

(2020 TYT)

8.

H. Peygamberin vefatından sonra birtakım sebeplere bağlı olarak ayet ve hadislerin yorumlarından ortaya çıkan farklı görüş ve düşünceler farklı din anlayışlarını oluşturmuştur. Bu anlayışlar ilk zamanlarda dağınık bir şekilde kendini göstermişse de sonraları her anlayış kendine has bir yöntem geliştirerek sistemleşmiştir.

İslam düşüncesinde sistemleşen bu dini anlayışlara verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Din B) İctihat
C) Mezhep D) Tasavvuf
E) Tarikat

9.

Amelî-fikhî yorumların önderlerinin telif ettiği bazı eserler şunlardır:

- Muvatta
- er-Risale
- el-Müsneid
- Fıkhu'l-ekber

Aşağıdaki âlimlerden hangisinin eseri verilmemiştir?

A) İmam Şafii	B) Ebu Hanife
C) İmam Malik	D) Cafer-i Sadık
E) Ahmed bin Hanbel	

10.

Maturidi'ye göre insanın bilgiye ulaşması; akıl, duyu ve haber olmak üzere üç yolla gerçekleşir. Bunlardan en merkezi olanı akıldır. Çünkü akıl hem yeni bilgi üretme hem de diğer yollardan gelen verileri bilgiye dönüştürmede hakemlik işlevi görür. Bu yüzden Maturidi, akli her türlü işin kendisine dayandırılması gereken bir asıl olarak değerlendirir ve Allah'ın pek çok ayette, akıl yürütmenin gerekliliğini vurgulamasını, aklın bu rolüyle ilişkilendirir.

Maturidi'nin aşağıdaki görüşlerinden hangisi, akla yönelik bu vurgusuyla doğrudan ilişkilidir?

- A) Ameller, imanın bir parçası değildir.
B) Vahiy gelmese de insan Allah'ı bulmakla sorumludur.
C) Kur'an-ı Kerim, Allah'ın ezeli kelimidir.
D) İman, dil ile ikrar ve kalp ile tasdikten ibarettir.
E) İnsan, sadece kendi eylemlerinden sorumlu bir varlıktır.

(2015 LYS)

11.

Müslümanlığı kabul eden toplumlar, İslamiyet'i kendi kültürel değerleriyle ilişkilendirerek anlamaya ve yaşamaya başladılar. Örneğin, Türkler arasında savaşçı kahramanlar için kullanılan alp ve alperen kavramları, İslamiyet'in kabulüyle birlikte "Allah'ın yüce dinini yayma" ilkesiyle yeniden harmanlanarak gazilik ülküsüne dönüşmüştür.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İslamiyet'in Türklerin yapısına en uygun din olduğu
B) İslami hükümlerle Türkler için değerlerin kaynaştığı
C) Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleriyle yeni meziyetler kazandığı
D) Türklerin kimliklerini korumalarında İslamiyet'in etkili olduğu
E) Türklerin İslamiyet'in bayraktarlığını uzunca bir süre üstlendiği

(2015 YGS)

12.

Mezhepler;

- Allah'ın varlığı ve birliği,
- Hz. Muhammed'in (sav.) peygamberliği,
- Namaz, hac, zekât ve oruç gibi temel ibadetlerin farz olduğu konularında ittifak etmiştir.

Bu bilgilerden, İslam düşüncesiyle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine varılabilir?

- A) Dinin temel ilkelerinde ihtilaf edilmemiştir.
B) İhtilaflar daha çok fikhî konularda ortaya çıkmıştır.
C) İnanç konusunda konuşmaktan uzak durulmuştur.
D) İnançla ilgili hususlarda hiçbir fikir ayrılığı olmamıştır.
E) Farklı fikirler kendilerini ifade etme imkânı bulamamıştır.

13.

İslam düşüncesinde mezhepler siyasi-itikadi ve amelî-fikhî olmak üzere ikiye ayrılır. Bu ayrıma sebep olan durum ise bu mezheplerin görüş belirttiği konulardır. İnanç alanıyla ilgili konularda düşünceler ileri süren ekoller itikadi mezheplerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi amelî-fikhî mezheplerden biri değildir?

A) Hanefilik	B) Şiiilik
C) Malikiilik	D) Hanbelilik
E) Şafiilik	

14.

Hiz. Muhammed, Hicret yolculuğuna çıktığında Hiz. Ali'yi, kendisini öldürmeye gelecek müşriklerin oyalanması ve yokluğunun fark edilmemesi için Mekke'de bırakmıştır. O da geceyi Hiz. Muhammed'in yatağında geçirerek onun evde olduğu kanaatini uyandırmıştır. Daha sonra da kendisine bıraktığı emanetleri sahiplerine iade edip yolda ona yetiştirir. Hiz. Ali hemen hemen bütün savaşlara katılmış ve büyük kahramanlıklar göstermiştir. Uhud'da ve Huneyn'de birçok yerinden yaralanmasına rağmen Hiz. Muhammed'i bütün gücüyle korumuştur. Hiz. Muhammed vefat ettiğinde cenazesinin techiz ve tekfinini, vasiyeti üzerine yapmıştır.

Bu parçada Hiz. Ali'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisine değilmiştir?

A) Mütevazılığı	B) Cesareti
C) Fedakârlığı	D) Sadakati
E) Güvenilirliği	

(MSÜ-2022)

15.

İslam düşüncesinde, özgürlük kavramı "kader" ve "irade" ile olduğu kadar "akıl" kavramı ile de ilişkili olarak ele alınmıştır. Maturidi, insanın aklını kullanarak iyi ve kötüyü kavrayabileceğini ve akılla kendi davranışlarını seçtiğini, seçimlerini de iradesiyle eyleme geçirdiğini ve bunun sonucu olarak da davranışlarından sorumlu olduğunu öne sürmüştür.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanın, istediğini seçecek bir iradesi yoktur.
B) İnsan, alın yazısına göre eylemlerini gerçekleştirir.
C) İnsan özgürlüğünün temelinde akıl yer alır.
D) İnsan, seçimlerinden sorumlu tutulamaz.
E) İrade, iyi ve kötüyü belirlemekle ilgilidir.

16.

Aşağıdaki olaylardan hangisi siyasi nedenlerin din anlayışında farklılıklara yol açmasına örnek gösterilemez?

- A) Hiz. Peygamber'in vefatından sonra kimin halife olacağıyla ilgili tartışmalar
B) Hiz. Ali ile Hiz. Aişe arasında meydana gelen Cemel Vakası
C) Hiz. Ömer'in İranlı bir köle tarafından öldürülmesi
D) Hiz. Ali ve Muaviye arasında meydana gelen Siffin Savaşı
E) Müslümanlar arasındaki savaşlarda ölenlerin ahiretteki durumlarına ilişkin tartışma

Cevaplar için QR kodu okutunuz

